Norsk
familieøkonomi
Ditt viktigste medlemskap
MEDLEMSMAGASIN | **NR 1** APRIL 2025

KAN DU DROPPE REISEFORSIKRINGEN?

Mange nordmenn dropper helårs reiseforsikring. Trenger du det eller kan du klare deg uten? Side 6.

FÅ KONTROLL OVER ØKONOMIEN

Utsatt rentekutt og økte priser gjør det viktigere enn noensinne å ha en god oversikt over egen økonomi. Les våre beste budsjett-tips på side 38.

KOLOFON

UTGIVER
Norsk Familieøkonomi
Hetlandsgata 9 | PB 184 | 4349 Bryne
Medlemsservice telefon 51 77 50 00
www.norskfamilie.no
post@norskfamilie.no

SJEFREDAKTØR
Harald Vaaland
harald@norskfamilie.no

REDAKSJONELLE MEDARBEIDERE
Alexandra Aasbakk Holmes
Harald Vaaland
Marit Torland
Terje Hamre

Forsidebilde: iStock.com

DESIGN
Hey-Ho Let's Go
hey-ho.no

PRODUKSJON
Alexandra Aasbakk Holmes

Magasinet Norsk Familieøkonomi kan ikke kopieres, ettergjøres eller på annen måte bearbeides uten skriftlig samtykke fra Norsk Familieøkonomi. Media kan gjengi deler av det redaksjonelle stoffet mot kildehenvisning.

Norsk Familieøkonomi tar forbehold om eventuelle produksjonsfeil.

ISSN: 1500-7553

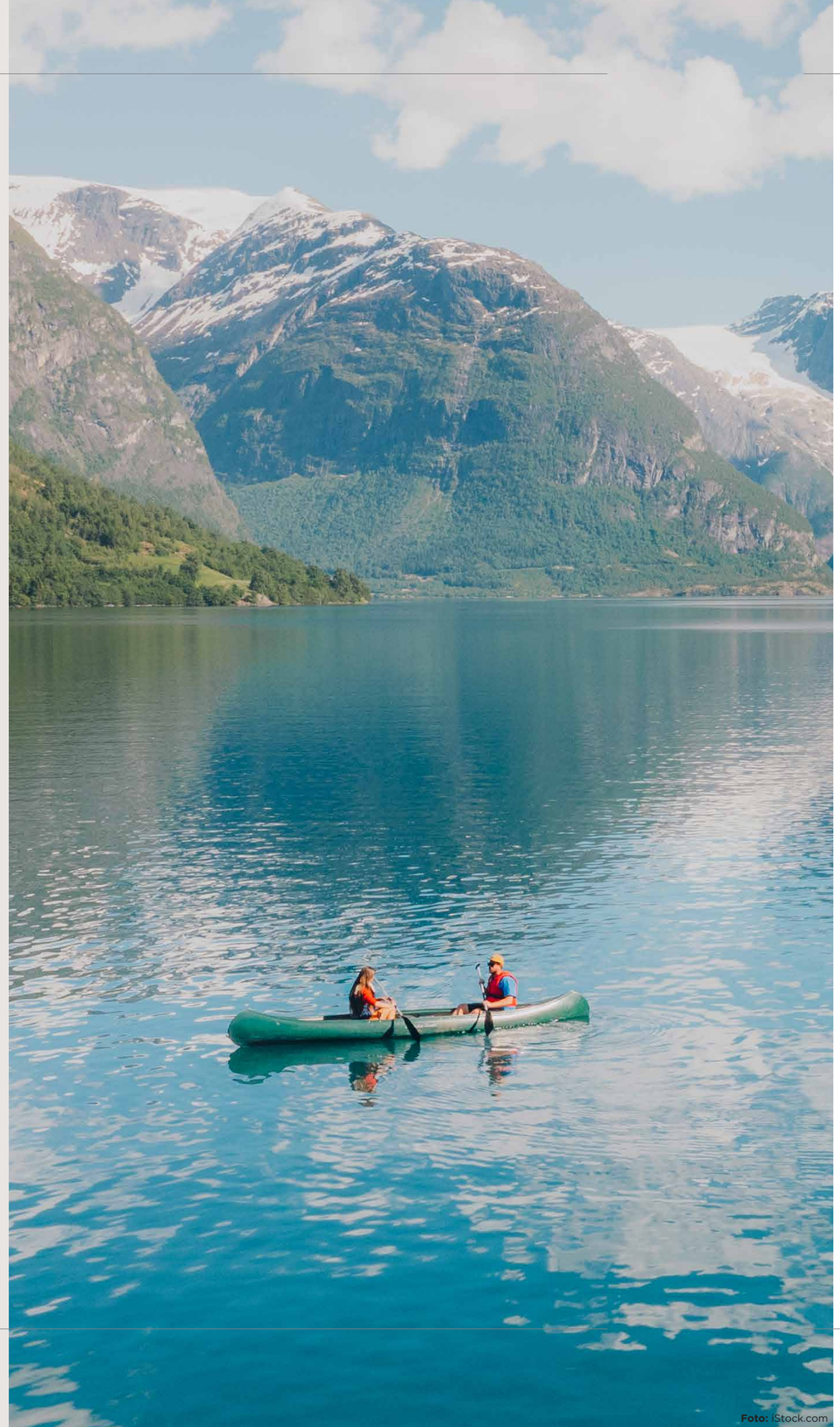

Foto: iStock.com

Ikke denne gangen heller!

Så ble det ingen rentenedgang i slutten av mars, til tross for at mange av oss hadde håpet, og kanskje til og med forventet, at det skulle skje. Usikkerhet i økonomien og en fortsatt høy prisstigning er den korte forklaringen fra Norges Bank.

De siste månedene har vi nesten daglig blitt bombardert med spådommer og analyser om hva som kunne skje med renten.

Det har vært skrevet spalte etter spalte om muligheten for en rentenedgang, men til tross for all oppmerksomheten, tok de fleste ekspertene feil. Alt dette oppstyret for en rentenedgang på 0,25 prosent som aldri kom.

Men det er ikke bare Norges Bank som har makt over renten på lånene dine. Den som faktisk kan gjøre mest, er deg. Ta grep, bytt bank, og få ned renten selv!

Nesten alle medlemmer som tar kontakt med oss om renten på lånene sine, opplever at de kan få lavere rente. Det er mange grunner til dette. Andre banker kan ha lavere rente, kanskje lånet ditt er blitt mindre, eller boligverdien har økt. Og kanskje viktigst av alt – du har ikke spurt banken din om å få en bedre rente.

Mens vi alle venter på at Norges Bank skal sette ned styringsrenten, og bankene følger etter, oppfordrer vi deg til å ta saken i egne hender. Sjekk rentebarometeret på nettsidene våre, finn din bank og se hvilken rente de tilbyr.

Sammenlign med andre banker, og hvis du finner en lavere rente, er det bare å ringe banken din og forhandle. Hvis de ikke vil gi deg bedre vilkår, kan det være på tide å vurdere å bytte bank. Det er helt vanlig å gjøre dette, og det kan faktisk spare deg for mye penger!

Husk også at du alltid kan be om uavhengig rådgivning hos oss. Vi står klare til å hjelpe deg med å finne de beste løsningene for deg og din økonomi.

Hilsen Harald

Innhold

REPORTASJER

06 Reiseforsikring
08 Fastpris på strøm
11 Priskrig for elbil
14 Skattemeldingen
24 Kausjonist eller medlåntaker?
31 Refinansiering
38 Budsjett
44 Økonomipleien

MEDLEMSHISTORIER

18 Dobbeltforsikret
46 Samlivsbrudd

FASTE SPALTER

03 Leder
20 Formuesrådgivning
28 Råd fra advokaten
34 Råd fra investoren
40 Råd om arbeidsrettigheter
48 Spørsmål og svar
50 Medlemsfordeler
52 Rabattavtaler
54 Anbefalte produkter og tjenester

06 KAN DU DROPPE REISEFORSIKRINGEN?
Det er flere som tror at reiseforsikring kun trengs når de skal på ferie eller reise til utlandet. Stemmer dette eller bør du ha en helårs reiseforsikring?

08 NÅ KOMMER NORGESPRIS
Regjeringen har presentert en ny strømstøtteordning «Norgespris», som lar deg binde strømprisen til 40 øre/kWh. Denne støtten gjelder ikke bare for husstander, men også for hytteeiere!

14 HAR DU SJEKKET SKATTEMELDINGEN?
Visste du at nesten en halv million nordmenn ikke ser gjennom skattemeldingen sin? Det kan koste dem dyrt! En rask gjennomgang kan sikre at du ikke betaler for mye skatt eller går glipp av fradrag du har krav på.

20 SLIK PÅVIRKER TRUMPS HANDELSKRIG DEG
Söderberg & Partners forklarer hvordan Trumps tariffer kan ramme deg, og hva du bør gjøre med investeringene dine i urolige tider - følg med!

31 HVA GJØR DU NÅR BANKEN SIER NEI TIL REFINANSIERING?
Har du kredittkortgjeld eller smålån som er vanskelige å håndtere? Vi viser deg hvordan du kan refinansiere, selv når banken ikke er med på laget.

Kan du droppe reiseforsikringen?

Tekst: Alexandra Aasbakk Holmes | **Foto:** iStock.com

Mange nordmenn dropper helårs reiseforsikring. Dette gjelder særlig unge i aldersgruppen 18–29 år, der kun halvparten oppgir at de har en reiseforsikring. Men trenger du virkelig en egen reiseforsikring, eller kan du klare deg med den som følger med kredittkortet?

ER REISEFORSIKRING KUN FOR FERIE?

Det er flere som tror at reiseforsikring kun er nødvendig når de skal på ferie eller reise til utlandet. Men det er her mange tar feil – reiseforsikring kan være like viktig i hverdagen som på ferie.

Har du en helårs reiseforsikring som gjelder fra du går ut døren hjemme, er du dekket året rundt, ikke bare når du er på reise. Enten du tar toget til byen, sykler til jobben eller bare tar en rask spasertur til butikken, så har du sikret deg. Blir mobilen din stjålet på bussen, kan forsikringen hjelpe deg med å få erstatning.

Det handler altså ikke bare om ferieturer eller helgeturer til hytta. Reiseforsikringen gjelder altså for alle "reiser" utenfor hjemmet, men den dekker normalt ikke når du er på jobb eller på skolen. Der er det andre forsikringer som trer inn.

HOLDER DET MED KREDITTKORT-FORSIKRINGEN?

Mange bruker kredittkortet når de betaler for reisen, og tenker at reiseforsikringen som følger med kortet holder i massevis.

For noen kan dette fungere fint, men det er lurt å være klar over at slike forsikringer ofte har begrensninger. Det kan fort bli en dyr overraskelse om uhellet skulle være ute og dekningen plutselig ikke strekker til.

Forskjellen på en helårs reiseforsikring og den som følger med kredittkortet, er at kredittkortforsikringen som regel har lavere dekning. Dette betyr at du kan risikere å stå underforsikret når du trenger det mest.

For eksempel, hvis du mister bagasjen på vei til ferien eller må avbestille turen på grunn av sykdom, kan du ende opp med langt mindre hjelp enn forventet. Dette er spesielt viktig å tenke på hvis du skal på en langdistansereise med familien eller har med deg dyre verdisaker. En kredittkortforsikring strekker ofte ikke til i slike tilfeller. Derfor kan det lønne seg å ha en fullverdig reiseforsikring som dekker deg gjennom hele reisen, fra start til slutt.

Reiser du alene på kortere turer, kan kredittkortets reiseforsikring kanskje være nok, spesielt hvis du ikke har med deg dyre verdisaker og ikke reiser altfor langt. For en helgetur kan dette være en enkel og grei løsning.

Men det er lurt å dobbeltsjekke at forsikringen dekker det du trenger for reisen, som for eksempel avbestilling eller sykdom. Hvis du er usikker på om dekningen er tilstrekkelig, kan det være smart å vurdere en egen reiseforsikring bare for å være helt sikker.

Husk også at kredittkortforsikringen først er gyldig når du har betalt minst 50 prosent av reisekostnadene med kortet. Så før du pakker kofferten og drar, er det viktig å sjekke at du har betalt nok med kortet for at forsikringen skal gjelde.

ER REISEFORSIKRING VERDT PENGENE?

En helårs reiseforsikring koster som regel mellom 900 kroner og 2500 kroner i året. Det er en liten pris å betale for trygghet, spesielt når du tenker på hva det kan spare deg for hvis uhellet skulle være ute.

Mange tenker kanskje at reiseforsikringen som følger med kredittkortet gratis er en god løsning, og det kan den være. Men som vi har nevnt, kommer den med flere begrensninger.

Skulle du være uheldig og havne i en ulykke eller bli syk på reise, kan kostnadene bli astronomiske. Et sykehusopphold i USA kan fort koste flere hundre tusen kroner per døgn, og hjemtransport med medisinsk team kan ende opp i millionklassen.

Så er reiseforsikring verdt pengene? Ja, helt klart! Det er rett og slett ikke verdt å ta sjansen. Med en god forsikring kan du reise med senkede skuldre, og vite at du er godt dekket hvis noe skulle skje. Vår klare anbefaling er å droppe risikoen, ikke forsikringen!

Nå kommer **Norgespris** – Strøm til fast pris!

Tekst: Alexandra Aasbakk Holmes | **Foto:** iStock.com

Lei av svingninger i strømprisene? Nå har regjeringen presentert en løsning mange har ventet på. Den nye ordningen «Norgespris» lar deg binde strømprisen til 40 øre/kWh. Hensikten er å gi deg mer forutsigbarhet og trygghet, slik at du slipper å bekymre deg for prisøkninger på strømmen. En viktig forskjell fra dagens strømstøtteordning er at Norgespris også vil gjelde for hytter og fritidsboliger!

HVA ER EGENTLIG NORGESPRIS?

Norgespris er et foreslått alternativ til den nåværende strømstøtteordningen. Den gir deg muligheten til å sikre en fast strømpris hele året på 40 øre per kWh ekskl. merverdiavgift (50 øre inkl. mva), med ett års bindingstid.

Denne prisen er beregnet ut fra tidligere gjennomsnitt og forventninger til fremtidige strømpriser, og regnes som en gunstig løsning for mange husholdninger.

Ordningen er frivillig og gir deg muligheten til å velge mellom Norgespris og dagens strømstøtteordning. I dag dekker strømstøtten 90% av strømprisen over 75 øre/kWh (ekskl. mva), mens Norgespris gir deg en fast pris året rundt, uansett hvordan markedet svinger.

PASSER DETTE FOR DEG?

Skal du gå for Norgespris eller holde deg til dagens strømstøtte? Svaret avhenger av hvor du bor i landet og strømforbruket ditt.

Bor du i Nord-Norge eller Midt-Norge, innenfor prisområdene NO3 eller NO4, vil dagens strømstøtte sannsynligvis være bedre, fordi strømprisene der ofte er lavere. Men for de av oss som bor lenger sør i landet, kan Norgespris være et gunstig valg.

Dette alternativet er spesielt bra for deg som ønsker mer forutsigbarhet i strømregningen. Du slipper å bekymre deg for plutselige prissvingninger, siden du får en fast pris hele året.

For en gjennomsnittlig husholdning i Sør-Norge (prisområde NO2) vil Norgesprisen, slik prisbildet i 2025 ser ut, gi en årlig støtte på 2 800 kroner. Tallene er basert på prognoser og beløpene kan naturlig nok endre seg. For en husholdning som har dagens strømstøtte, vil tilsvarende støttebeløp være 1 265 kroner.

Men vær oppmerksom på at de som velger å fortsette med dagens ordning, kan dra nytte av periodene med lave strømpriser, spesielt om sommeren.

SJEKKPUNKTER FØR DU BESTEMMER DEG:

- **Strømforbruk:** Bruker du mye strøm? Da kan en fast pris være lurt.
- **Lokasjon:** Bor du i et område med store svingninger i strømprisene og høye vinterpriser?
- **Behov for forutsigbarhet:** Hvor viktig er forutsigbarhet i hverdagsøkonomien din?
- **Energieffektivisering:** Har du allerede investert i strømsparende tiltak, som varmepumpe, solceller eller andre løsninger?

BLIR DET MER STRØMSLØSING?

Norgespris har fått en del kritikk, og mange frykter at ordningen kan føre til mer strømforbruk. Flere mener at ordningen gjør det mindre fristende å investere i løsninger som kan spare strøm, som for eksempel varmepumper eller andre energieffektive løsninger.

Selv om den faste strømprisen kan gi en økonomisk lettelse for mange, er det en risiko for at forutsigbarheten kan friste folk til å bruke mer strøm enn før. Det kan bli lettere å skrue opp varmen, la varmekablene stå på lenger, eller kanskje varme opp hele hytta selv når den står tom.

For å unngå at folk bruker mer strøm enn nødvendig, foreslår regjeringen å sette et forbrukstak på Norgespris. Det store spørsmålet er hvor grensen skal settes.

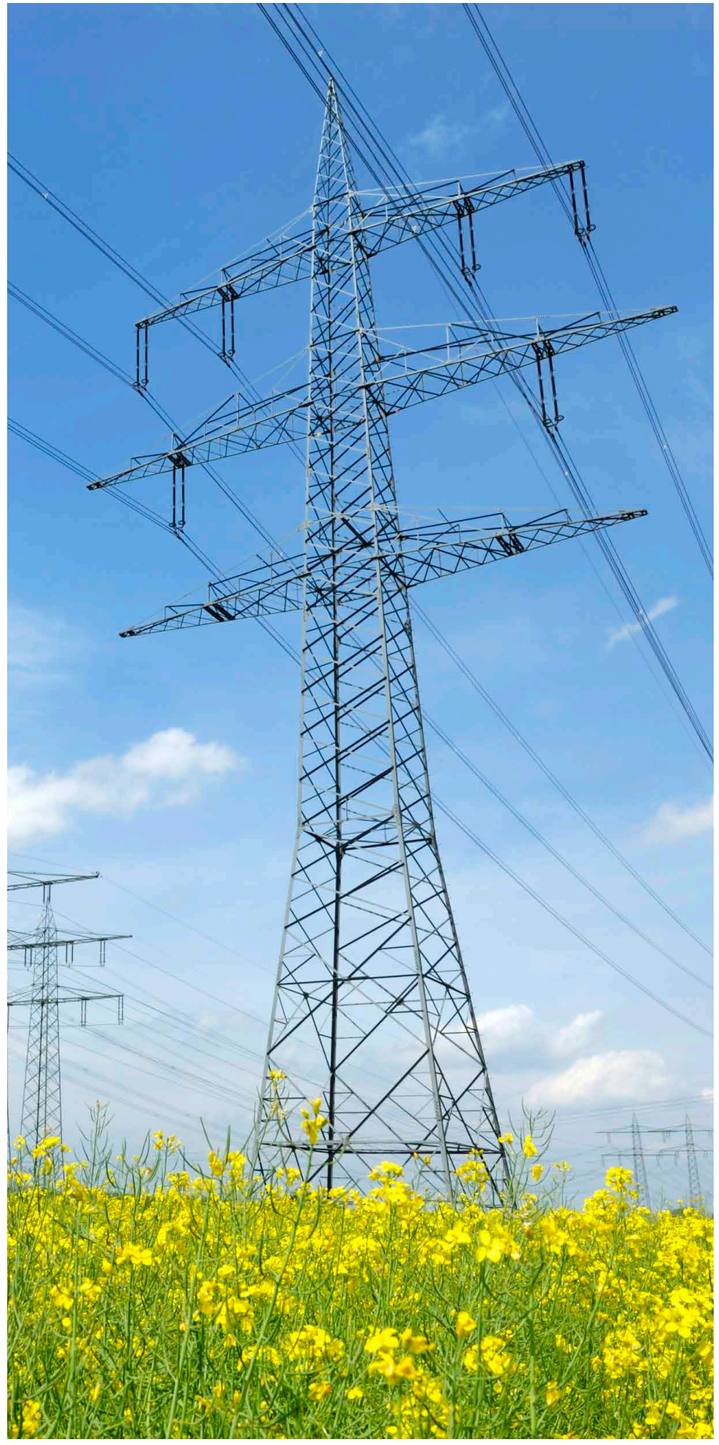

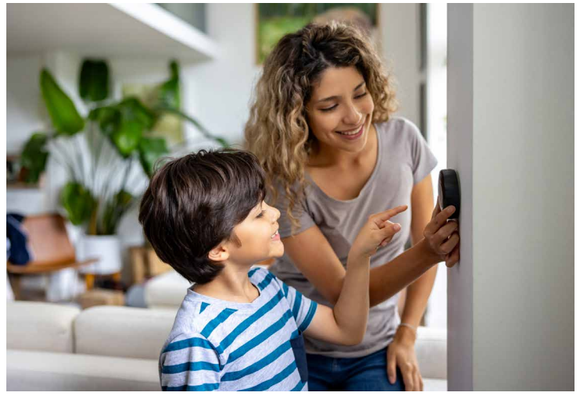

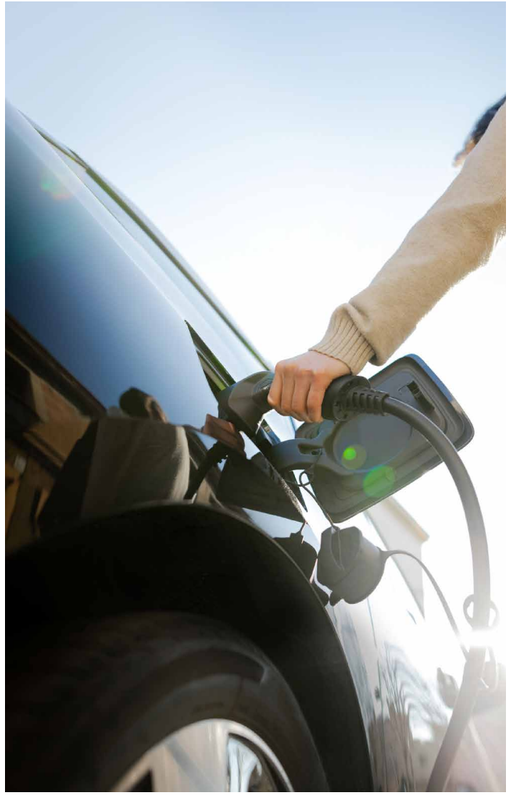

For boliger vurderes et tak på 3000, 4000 eller 5000 kWh per måned, mens for fritidsboliger vurderes alternativer på 500, 1000 eller 1500 kWh. Hvor dette taket til slutt havner, vil ha stor betydning for hvor effektiv ordningen blir, både økonomisk og miljømessig.

GLADNYHET FOR HYTTEEIERE

Har du savnet strømstøtte til hytta? Siden desember 2021 har strømstøtteordningen vært en viktig hjelp for mange husholdninger, men hytteeierne har stått på sidelinjen.

Hvis du ikke er folkeregistrert på hytta og bor der fast, har det rett og slett ikke vært noe støtte å hente. Men med det nye forslaget om Norgespris åpnes dørene for hytteeierne også! Det betyr at flere kan få den samme forutsigbare strømprisen, enten du er hjemme eller på hytta.

KAN JEG DROPPE STRØMSELSKAPENE?

Det er lett å tro at Norgespris er en komplett strømavtale som lar deg slippe unna strømselskapene, men det er faktisk ikke tilfelle. Norgespris er en statlig ordning, ikke en fastprisavtale med strømleverandøren din.

Så selv om du får en fast pris på strømmen, må du fortsatt ha en strømavtale med en leverandør, akkurat som før. Husk at de totale strømkostnadene fortsatt inkluderer nettleie, avgifter og påslag fra strømavtalen din.

Med Norgespris får du forutsigbarhet på strømprisen, men det er fortsatt viktig å velge en leverandør med gode betingelser for å holde de totale strømkostnadene nede.

NÅR KAN DU VELGE NORGESPRIS?

Det er fortsatt noen detaljer som må på plass, og forslaget må godkjennes i Stortinget før det kan tre i kraft. Men hvis alt går etter planen, kan du velge Norgespris fra 1. oktober 2025. Men du må aktivt velge denne strømstøtteordningen – den kommer ikke automatisk, slik dagens strømstøtte gjør.

Så, hva velger du? Forutsigbarhet med Norgespris, eller friheten til å dra nytte av markedets svingninger?

Nå starter priskrigen for elbil

Tekst: Alexandra Aasbakk Holmes | **Foto:** iStock.com

Med stadig flere modeller å velge mellom, fallende priser på brukte elbiler og et bredt spekter av fordeler for kjøpere, er tiden inne for å gjøre et kupp. Her får du en oversikt over hvorfor det er gunstig å kjøpe elbil i 2025.

Norge har lenge vært verdensledende på elbil, og tallene fra januar bekrefter at vi fortsatt er på toppen. Bare i januar ble det solgt 9.343 personbiler, og hele 96 prosent av dem var elbiler – en tydelig oppgang fra 92 prosent i samme periode i fjor.

Denne veksten viser tydelig at elbilene har blitt den store favoritten her i landet, og trenden ser ut til å fortsette. Alt peker på at 2025 kan være et godt år for å vurdere elbil som ditt neste kjøretøy.

STRENGERE UTSLIPPSKRAV PRESSER PRISENE

Fra 1. januar 2025 skjerpes kravene til bilprodusentene i Europa. De må redusere gjennomsnittlige CO2-utslipp fra 116 til 93,6 gram per kilometer for bilene de selger. Det betyr at de fleste produsenter må selge minst 20 prosent elbiler. Hvis de ikke klarer dette, venter milliardbøter.

For å unngå disse bøtene blir produsentene tvunget til å prioritere elbilene. Samtidig går overgangen til elektriske biler tregere enn ventet i flere markeder, noe som setter ekstra press på produsentene for å tilby elbiler til konkurransedyktige priser.

Med flere modeller på vei og høyere press på salget, er vi på vei inn i en priskrig – og det er her du som kjøper kan gjøre et kupp!

Fordelene med elbil i 2025:

Bompengefordeler: Elbiler får minst 30 prosent rabatt på bompengeavgiftene sammenlignet med bensin- og dieselbiler.

Kollektivfelt: Elbiler kan kjøre i kollektivfeltet i de fleste områder, selv om det kan være noen steder med spesifikke begrensninger.

Momsfordeler: Kjøper du en ny elbil, slipper du å betale moms på kjøpesummen opp til 500.000 kroner. For fossilbiler må du derimot betale 25 prosent moms på hele summen.

Rimeligere parkering: Mange kommunale parkeringsplasser tilbyr billigere parkering for elbiler.

Fergerabatt: Elbiler får minst 30 prosent rabatt på ferger.

Billigere drivstoff: En av de største fordelene med elbil er hvor billig det er å kjøre. Strøm er mye billigere enn bensin og diesel, og hvis du kan lade hjemme, blir det enda rimeligere – spesielt med strømstøtten som en ekstra bonus.

NORGE ER VERDENS BESTE LAND FOR ELBIL

Når det gjelder elbil, er Norge virkelig i en klasse for seg selv. Her har myndighetene lenge gjort det enklere og billigere å velge elektrisk bil, uavhengig av hvem som sitter i regjering. Denne stabile politikken har gjort Norge til et av de beste stedene i verden for å eie en elbil.

I Norge er elbiler faktisk billigere enn biler som går på bensin og diesel. I de fleste andre land er situasjonen stikk motsatt - elbilene koster mer, både ved kjøp og i drift. Men i Norge kan du dra nytte av flere økonomiske fordeler, som momsfrie kjøp på elbiler under 500.000 kroner og lavere avgifter. Dette har gjort at flere og flere velger elbil.

Men det stopper ikke der. Norge er også kjent for sine fantastiske ladeforhold. Det er enkelt å lade hjemme, og strømmen er relativt billig. I tillegg har vi et tett nettverk av ladestasjoner langs veiene, så du slipper å bekymre deg for å gå tom for strøm. Det er rett og slett veldig praktisk å kjøre elbil her.

VIKTIG MARKED FOR PRODUSENTENE

Norge har blitt et ledende marked for elbilkjøpere. I 2024 var hele 9 av 10 nye personbiler elbiler, og ingen andre land kommer i nærheten av denne imponerende elbilandelen.

Med så mange elbiler på veiene, har produsentene begynt å rette blikket spesielt mot Norge. De ser på oss som et viktig marked, fordi her kan de selge mange elbiler på kort tid. Dette gjør at vi kan få et enda større utvalg og bedre priser på elbiler.

ER 2025 ÅRET FOR ELBIL?

Med priser på vei ned, flere modeller på vei og mange økonomiske fordeler, er 2025 et godt år for å vurdere elbil. Norge er fortsatt et av de beste stedene i verden å kjøpe elbil, med en lang rekke fordeler som gjør det lettere å velge elektrisk. Hvis du har tenkt på å bytte til elbil, er det kanskje på tide å gjøre det nå – i et marked der kjøperne sitter i førersetet!

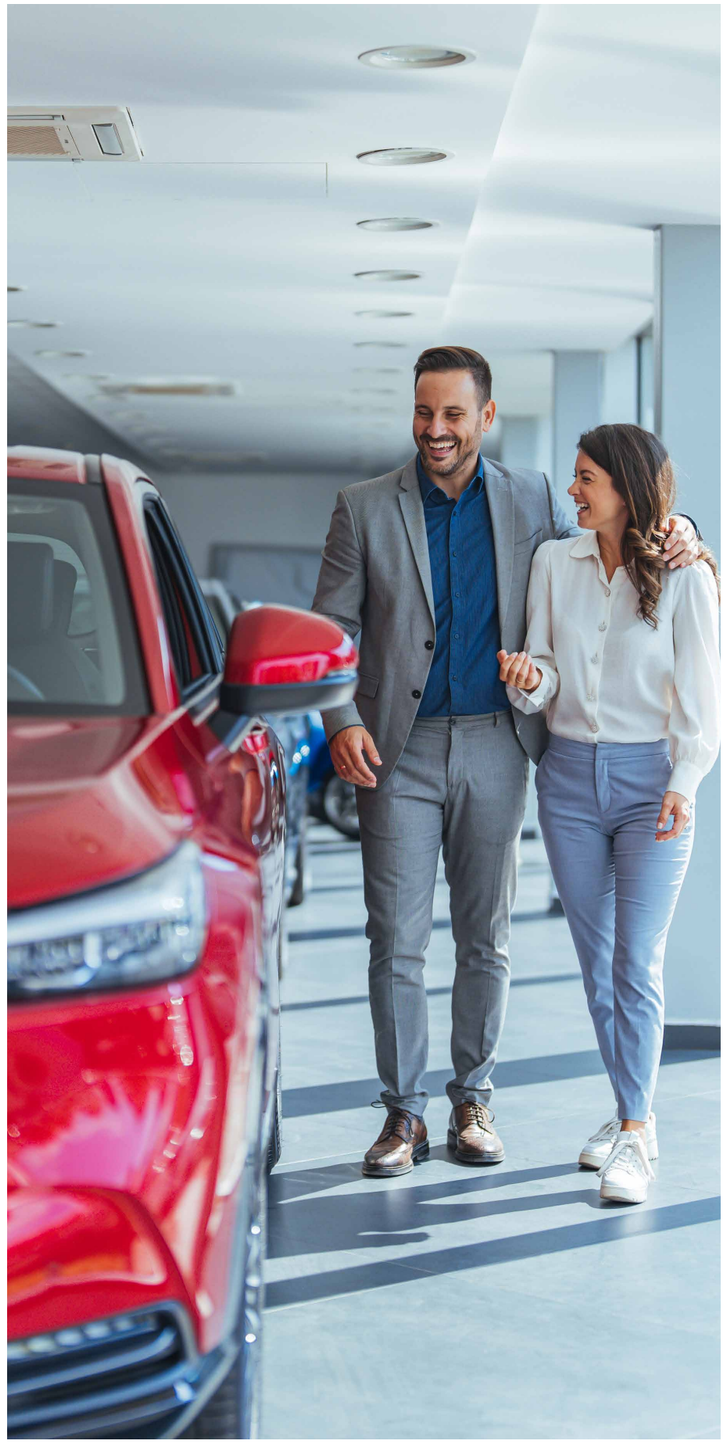

Har du sjekket skattemeldingen?

Tekst: Alexandra Aasbakk Holmes | **Foto:** iStock.com

Er du spent på hva skattemeldingen viser, og håper på penger tilbake, eller frykter du en uventet baksmell? Uansett hva du føler, er det viktig å gjennomgå skattemeldingen for å sikre at alt stemmer.

Fra torsdag 13. mars begynner Skatteetaten å sende ut skattemeldingen for 2025. Du får en SMS eller e-post når den er tilgjengelig. Skattemeldingen inneholder en foreløpig beregning, som viser om du får penger tilbake eller om du må betale restskatt.

Fristen for innlevering er 30. april for lønnstakere og pensjonister, mens selvstendig næringsdrivende har frist til 31. mai.

HVORFOR BØR DU SJEKKE SKATTEMELDINGEN?

Visste du at omtrent en halv million nordmenn ikke ser gjennom skattemeldingen sin?

Dette kan føre til at de enten betaler for mye skatt eller går glipp av fradrag de har krav på, og det kan bli dyrt. De få minuttene du bruker på å dobbeltsjekke tallene og lete etter fradrag kan potensielt spare deg tusenvis av kroner.

Selv om skattemeldingen er forhåndsutfylt, er den ikke ferdigutfylt. Du kan heller ikke være sikker på at alt som står der, er riktig. Skatteetaten vet mye om deg, men ikke alt.

Derfor er det ditt ansvar å sørge for at informasjonen stemmer. Hvis noe er feil og du burde ha oppdaget det, kan du risikere tilleggsskatt.

Det er også viktig å huske at selv om fristen for å levere skattemeldingen er 30. april, kan du faktisk endre på skattemeldingen din for de tre siste årene. Det betyr at hvis du har glemt å føre opp fradrag eller gjort andre feil, kan du rette opp i det og få penger igjen på skatten.

Så for alle som trodde håpet var ute, er det fortsatt muligheter. Du kan fremdeles få igjen penger for ting du trodde du hadde gått glipp av.

NÅR KOMMER SKATTEPENGENE?

Jo tidligere du leverer skattemeldingen, jo større er sjansen for at du får skatteoppgjøret tidligere.

Det lønner seg altså å ikke vente til siste liten med innleveringen. Hvis du er gift, må begge levere skattemeldingen for at dere skal få pengene utbetalt.

Ektepar får skatteoppgjøret først når begge skattemeldingene er ferdigbehandlet. Hvis begge har skatt til gode og leverer skattemeldingen raskt, kan de få skatteoppgjøret tidligere.

Men hvis den ene eller begge har restskatt, ikke leverer i tide, er næringsdrivende eller har søkt om utsettelse, vil skatteoppgjøret bli forsinket.

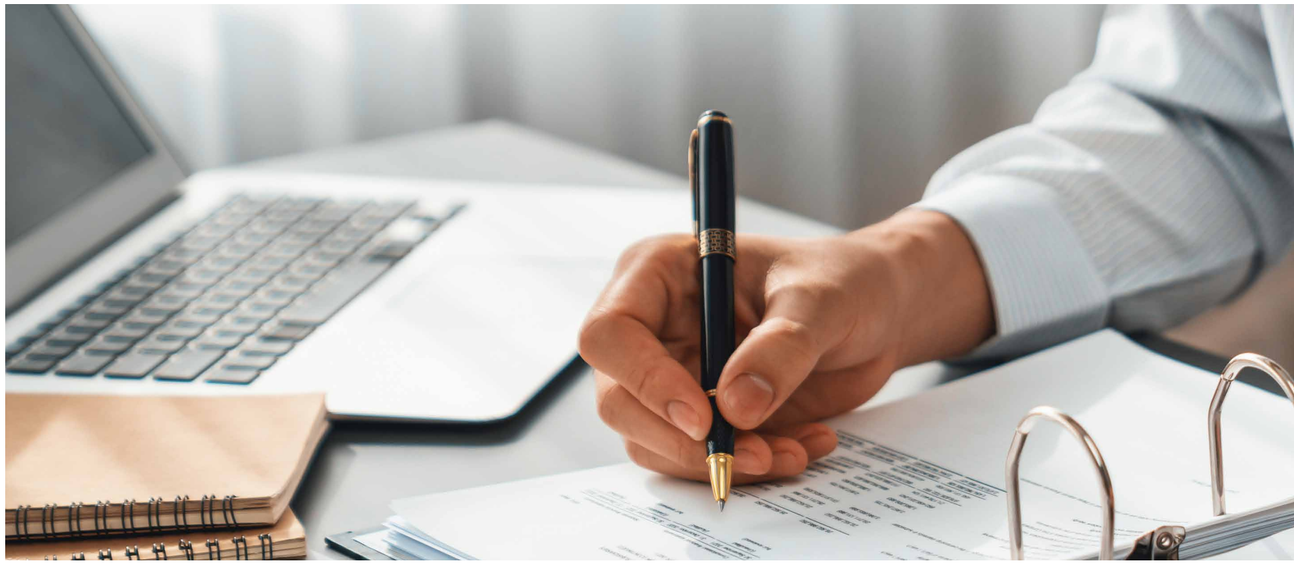

Dette bør du sjekke:

Sjekk at tallene stemmer: Er inntekten din riktig? Har du fått med alle lånene dine, og står de oppført med riktig beløp?

Sjekk fradragene du har krav på: Har du fått med alle de fradragene du har krav på? Dette kan være alt fra pendling til rentekostnader på lån. Sjekk hva du kan få fradrag for på Skatteetatens sider.

Endringer i 2024? Har det skjedd noe i 2024 som kan påvirke skatten din? Har du solgt bolig, begynt å leie ut, eller tatt opp et større lån? Husk å sjekke at disse endringene er registrert.

Trygghet i hjemmet med **Salubi**

Salubi er en norsk helsetjeneste som kombinerer velferdsteknologi med medisinsk ekspertise for å gi økt trygghet i hjemmet. Gjennom avanserte sensorer og kontinuerlig medisinsk oppfølging skapes en tryggere hverdag for deg og dine nærmeste.

MER ANSVAR FOR EGEN HELSE

Avstanden mellom helseekspertise og befolkningen øker. Vi befinner oss i en tid hvor den enkelte i større grad må ta ansvar for egen helse.

Det er dessverre ikke lenger en selvfølge at vi får de samme helsetilbudene og – tjenestene som tidligere. Myndighetenes advarsel om mangel på helsepersonell og kapasitet i det offentlige helsevesenet kan være en av årsakene.

For å bidra til å møte dette økte behovet, har Salubi utviklet en helhetlig helsetjeneste som gir deg tilgang til medisinsk oppfølging i hjemmet.

Ved å benytte avanserte sensorer, kan endringer i helsetilstanden raskt fanges opp og nødvendige tiltak settes i verk – uten at fysisk kontakt er nødvendig.

Dette er mulig gjennom en teknologi som kontinuerlig overvåker vitale data, for eksempel gjennom Salubis sengesensor. Sensorene er tilknyttet et medisinsk responssenter bemannet med kvalifisert helsepersonell, som er klare til å handle ved behov.

SALUBIS LØSNINGER ER MER ENN EN SMARTKLOKKE

Salubi er mer enn bare teknologi. Vårt medisinske team vurderer de innsamlede dataene og kan gi råd eller iverksette tiltak umiddelbart.

Dette gir trygghet for både eldre som ønsker å bo hjemme lengst mulig, og pårørende som er bekymret for at noe uforutsett kan skje.

Sensorene er brukervennlige og tilpasset for å overvåke helsen uten medvirkning fra bruker eller pårørende.

NY MEDLEMSFORDEL

Som medlem i Norsk Familieøkonomi får du full tilgang til Salubi-tjenestene, som kan skreddersys etter familiens spesifikke behov.

Gjennom Salubi-appen kan du enkelt bestille helsetjenester når det passer deg, og som medlem får du 10 % rabatt.

Salubi

- Din trygghet, hele livet

Salubi ble etablert med målet om å skape en tryggere hverdag for mennesker i ulike livssituasjoner. Vi forstår at flere trenger mer enn det offentlige helsevesenet kan tilby. Med kombinasjonen av teknologi og medisinsk kompetanse ønsker vi å gi folk muligheten til å bo trygt hjemme, samtidig som vi gjør helsepersonell tilgjengelig ved behov.

KUNDEFORDELER HOS SALUBI:

- 10% rabatt på alle tjenester
- Kontinuerlig helsetilsyn
- Medisinsk responssenter
- Skreddersydde løsninger
- Brukervennlige sensorer

Foto: iStock.com

Hvordan Hilde og Morten sparte **30 000 kroner** årlig

Tekst: Alexandra Aasbakk Holmes | **Foto:** iStock.com

Hilde og Morten er et ektepar i 50-årene som begge har stabile og gode inntekter, men likevel følte økonomien litt stram. Når regningene var betalt, var det lite igjen til sparing, ferie eller andre ting de hadde lyst til å gjøre. De visste at noe måtte gjøres, og bestemte seg for å få hjelp til å ta en grundig gjennomgang av økonomien for å finne ut hvor de kunne kutte ned på utgiftene.

Hilde og Morten eide hus, biler, en koselig hytte og en liten båt – verdier de hadde bygget opp gjennom et langt liv sammen.

Men med eiendeler følger også en rekke forsikringer, og ekteparet brukte svimlende 122 000 kroner i året på dette.

Det virket mye, men det var en utgift de bare aksepterte, uten å tenke så mye over det.

Etter en stund begynte de å føle at det kanskje var på høy tid å få hjelp til å rydde opp i økonomien, og det var da de tok kontakt med en av våre rådgivere for å få en bedre oversikt.

Gjennomgangen viste seg å være en øyeåpner for ekteparet. Rådgiveren oppdaget at hele 30 000 av de 122 000 kronene de betalte årlig, gikk til personforsikringer for Morten, som uføreforsikring, livsforsikring og helseforsikring.

Men disse var allerede dekket av jobben hans, noe som betydde at Morten var dobbeltforsikret!

Hilde og Morten visste ikke at de i mange år hadde betalt for forsikringer de ikke trengte, og at de faktisk var dobbeltforsikret.

Rådgiveren så nøye på forsikringene deres og fant ut at Morten allerede hadde god dekning gjennom jobben sin.

Siden han ikke hadde planer om å bytte jobb, var det klart at disse forsikringene ville fortsette å være på plass. Det gjorde at de trygt kunne droppe de private forsikringene hans uten å miste noe viktig.

Ved å kutte de private personforsikringene som var overflødige, reduserte Hilde og Morten forsikringsutgiftene med hele 30 000 kroner årlig!

I stedet for at disse pengene skulle bli spist opp av andre utgifter, anbefalte vi at de heller satte dem til sparing. De valgte å investere i globale indeksfond, en løsning som gir muligheten til langsiktig vekst og en solid buffer hvis noe uventet skulle skje.

Etter rådgivningen var både Hilde og Morten storfornøyde. De hadde klart å kutte forsikringsutgiftene med nesten en fjerdedel, noe de aldri hadde trodd var mulig bare ved å rydde opp i forsikringene.

Nå hadde de mer spillerom i økonomien, og kunne både leve litt lettere i hverdagen og sette av mer til fremtiden.

Derfor kan det være lurt å få en gjennomgang av forsikringene dine med en økonomisk rådgiver.

Vi kan gi deg en pekepinn på om du er overforsikret, underforsikret, eller om du har akkurat den dekningen du trenger for situasjonen din.

EKSPERTEN

CHRISTIAN FRENGSTAD BJERKNES
Senior investeringsspesialist
Söderberg & Partners Wealth Management

Denne artikkelen er skrevet av Söderberg & Partners Wealth Management, en av de ledende aktørene på formuesforvaltning i Norden.

Vi tar forbehold for eventuelle endringer, ettersom artikkelen ble skrevet i mars 2025 og saken fortsatt er under utvikling.

Slik påvirker Trumps **handelskrig** deg

Tekst: Christian Frengstad Bjerknes, Söderberg & Partners Wealth Management | **Foto:** iStock.com

Trump truer resten av verden med tariffer. De økonomiske konsekvensene av tariffer er lavere økonomisk vekst og høyere priser. Rett og slett en uheldig kombinasjon.

De første to månedene av Trumps presidentskap har vært kaotiske, og usikkerheten rundt den økonomiske politikken har skutt i været.

Her skal vi fokusere på effektene av Trumps bruk av tariffer, både med tanke på hvordan det påvirker din økonomi og hva du bør gjøre med investeringene dine.

FRIHANDELENS FORTREFFELIGHET

Nedbyggingen av handelsbarrierer og globalisering etter andre verdenskrig har vært en viktig bidragsyter til å heve levestandarden for milliarder av mennesker over hele kloden.

Produksjonen flyttes dit den kan gjøres mest effektivt, noe som ofte resulterer i bedre produkter og lavere priser for oss forbrukere.

I tillegg bidrar globalisering til overføring av teknologi og kunnskap mellom land. Dette kan føre til økt produktivitet og innovasjon, samt spesialisering i næringer hvor man har konkurransefortrinn. Totalt sett bidrar dette til en mer velstående og sammenkoblet verdensøkonomi, noe som gir positive ringvirkninger for oss alle.

NEGATIVE ERFARINGER MED TARIFFER I EN HISTORISK KONTEKST

For å forstå de negative konsekvensene av Trumps tollpolitikk, er det nyttig å se tilbake på Smoot-Hawley-loven fra 1930.

Kort tid etter krakket på Wall Street, vedtok Kongressen i USA denne loven som økte amerikanske tollsatser på rundt 20 000 varer fra resten av verden.

Dette gjorde den amerikanske presidenten for å gjøre amerikanske varer mer attraktive i hjemmemarkedet. Problemet var bare at handelspartnerne gjengjeldte med tariffer på amerikanske varer. Ergo, var man like langt. Og alle kom dårligere ut.

Loven endte opp med å forsterke den økonomiske nedturen i «de harde 30-årene», den forsinket oppgangen etterpå, og har i ettertid blitt stående som et skoleeksempel på hvor destruktivt det er å møte økonomiske utfordringer med proteksjonisme.

HVA KAN TRUMP VINNE I EN HANDELSKRIG?

Tariffer brukes for å styrke egne næringer, ofte på bekostning av konkurrerende næringer hos handelspartnere, ved å gjøre utenlandske varer dyrere.

Tariffer i seg selv er derfor ikke unike. Mange andre land beskytter også strategisk viktige næringer.

Et eksempel på dette er hvordan vi i Norge har bygget vår egen tollmur rundt norsk landbruk. Dette skiller seg imidlertid fra Trumps tariffer, som rammer bredt.

Det eneste argumentet for å innføre tariffer bredt, er at Trump anser at USAs posisjon i verden er såpass dominerende at han forventer å vinne en handelskrig, eller bruke trusselen om tariffer som et pressmiddel for å oppnå andre politiske mål.

FORMUESRÅDGIVNING

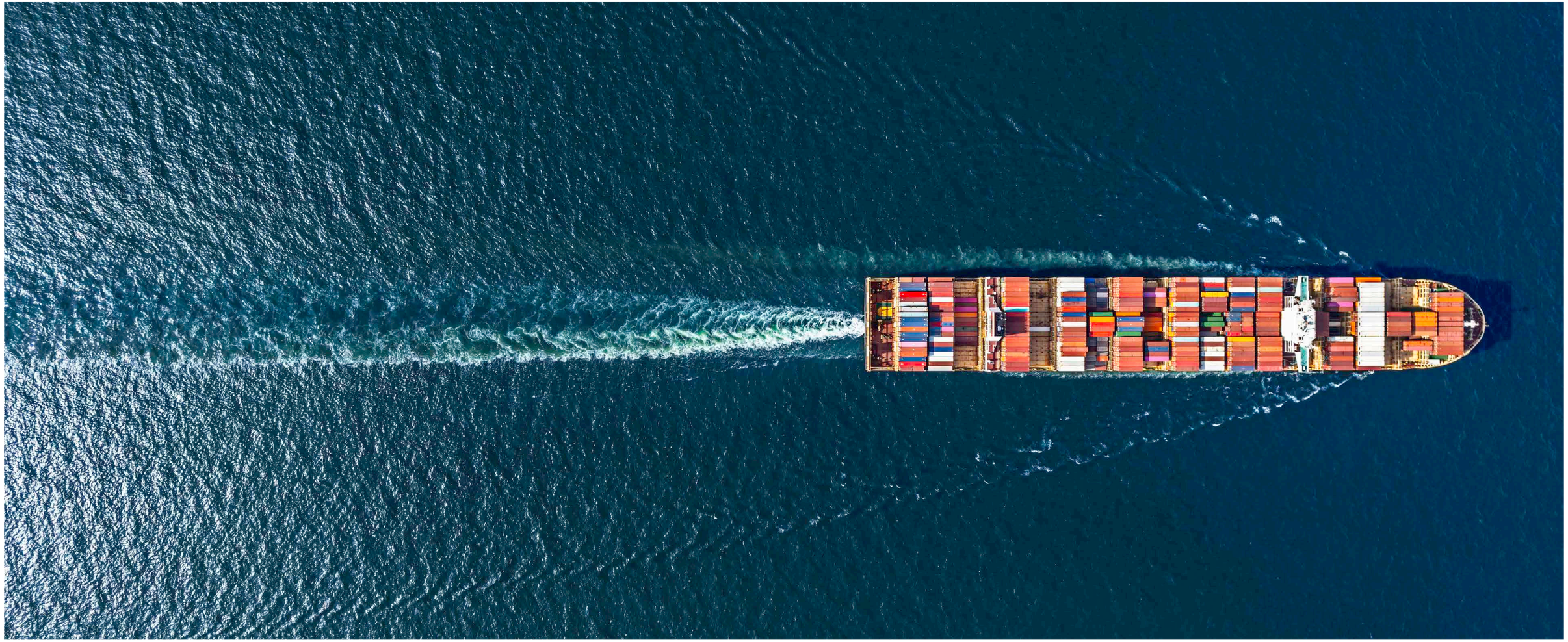

GIGANTER PÅ KOLLISJONSKURS

USA er riktignok verdens soleklare leder innen mange felt, men det er langt ifra så ensidig når det kommer til internasjonal handel. Her er det tre supermakter som står i spissen: USA, EU og Kina.

Både EU og Kina vil sannsynligvis gjengjelde dersom tariffene blir omfattende. Det er også erfaringene fra forrige runde med tariffer i Trumps første presidentperiode, hvor Kina i stor grad gjengjeldte de amerikanske tariffene.

SLIK KAN TRUMP-TARIFFENE RAMME DEG

Usikkerheten knyttet til disse tariffene er fortsatt stor, både i omfang og varighet. Men de kan potensielt ha betydelig innvirkning på hverdagen din:

1. Høyere priser på varer:
En av de mest umiddelbare effektene av økte tollsatser er høyere priser på importerte varer. Dette gjelder alt fra elektronikk og klær til matvarer.

2. Redusert utvalg av produkter:
Økte tollsatser kan også føre til at noen importører velger å trekke seg ut av markedet. Dette kan redusere utvalget av tilgjengelige produkter, noe som kan begrense forbrukernes valg og potensielt redusere kvaliteten på de tilgjengelige varene.

3. Økt arbeidsledighet:
Svakere økonomisk vekst kan føre til lavere sysselsetting.

4. EU-debatten aktualiseres:
Tollbarrierer øker spesielt usikkerheten for en liten, åpen økonomi som den norske, særlig ettersom vi står utenfor EUs tollunion. Det kan igjen aktualisere EU-debatten her hjemme.

DETTE GJØR DU MED INVESTERINGENE DINE I UROLIGE TIDER

I tider med økte handelsbarrierer og tollsatser kan det være utfordrende å navigere i finansmarkedet. Det viktigste er å beholde roen og unngå panikk.

Husk at aksjemarkedet naturlig vil gå gjennom perioder med opp- og nedturer. Belønningen for disse svingningene er at aksjemarkedet over tid har gitt en fantastisk avkastning.

Andelen av midlene dine som du plasserer i aksjemarkedet, avhenger imidlertid av både din risikoevne og risikovilje. Sørg for å ha en langsiktig horisont på investeringene dine, og vær forberedt på midlertidige svingninger i verdien.

Dersom du mister nattesøvnen når disse svingningene oppstår, kan det være lurt å benytte obligasjoner eller andre aktivaklasser for å dempe svingningene i porteføljen din.

Dette vil hjelpe deg å motstå kortsiktige markedsfall, uten å miste synet av dine langsiktige mål.

Söderberg & Partners Wealth Management er en av Nordens ledende formuesrådgivere, og den norske virksomheten har nå over 60 milliarder under rådgivning for privatpersoner, bedrifter og stiftelser.

Kausjonist eller **medlåntaker?**

Tekst: Alexandra Aasbakk Holmes | **Foto:** iStock.com

Boligdrømmen virker mer og mer fjern for mange unge. Med stigende boligpriser, høye renter og færre boliger til salgs, blir det stadig vanskeligere å komme seg inn på boligmarkedet. For mange er det rett og slett umulig uten en hjelpende hånd fra foreldrene. Men hva er egentlig best hvis du som forelder ønsker å bidra? Bør du stille som kausjonist eller medlåntaker?

Fra 1. januar 2025 ble kravet til egenkapital senket fra 15 til 10 prosent. Selv om dette gir et lite pusterom, gjelder fortsatt regelen om at du kun kan låne inntil fem ganger inntekten din. Det vil si at hvis du tjener 600 000 kroner i året, kan du maksimalt låne 3 millioner kroner.

Men det stopper ikke der. Banken regner med all gjeld når de vurderer hvor mye du faktisk kan låne. Har du for eksempel 250 000 kroner i studielån, trekkes dette fra lånebeløpet. Det betyr at du maksimalt kan låne 2 750 000 kroner. Har du i tillegg et billån eller en ubenyttet kredittkortgrense, må også dette inkluderes i regnestykket.

For flere unge betyr dette at de ikke har nok egenkapital eller lånekapasitet til å få boligdrømmen til å gå i oppfyllelse. Det er her foreldrene ofte kommer inn i bildet. Noen hjelper til med egenkapitalen, mens andre velger å stille som kausjonist eller medlåntaker.

Det som passer best for deg avhenger av din økonomi og hvor mye ansvar du er villig til å ta på deg.

Samtidig kan det være store forskjeller på hva som lønner seg skattemessig, så det er verdt å sette seg godt inn i alternativene før du tar et valg.

HVA ER FORSKJELLEN?

Når du søker om boliglån og banken krever ekstra sikkerhet, kan noen hjelpe ved å stille som enten kausjonist eller medlåntaker.

Selv om mange blander disse to begrepene, er det faktisk ganske store juridiske forskjeller mellom dem. Det er først og fremst graden av ansvar som skiller de to.

En medlåntaker tar på seg et større ansvar enn en kausjonist. Når du stiller som medlåntaker, deler du hele ansvaret for lånet med hovedlåntakeren. Det betyr at hvis barnet ditt ikke kan betale, så må du gjøre det.

Begge parter er altså like ansvarlige for at lånet blir betalt i henhold til avtalen. En medlåntaker er ansvarlig for lånet helt frem til det er fullstendig nedbetalt, uavhengig av hvem som betaler. Det er med andre ord en stor forpliktelse.

En kausjonist, derimot, har et mer begrenset ansvar. Du kan stille som kausjonist for hele eller deler av lånet, men du er bare ansvarlig for å dekke det hvis hovedlåntakeren ikke klarer å betale.

En viktig forskjell er at kausjonisten kan tre ut fra kausjonsansvaret når låntaker har god nok betalingsevne til å håndtere lånet selv. Dette er ikke tilfelle for en medlåntaker, som er ansvarlig for hele lånet frem til det er nedbetalt.

Kort oppsummert deler en medlåntaker hele ansvaret for lånet sammen med hovelåntakeren, mens en kausjonist fungerer mer som en sikkerhetsgaranti for banken.

Kausjonist brukes som regel når du mangler penger til egenkapital, mens medlåntaker ofte blir løsningen hvis inntekten ikke er høy nok til å dekke bankens krav.

HVA ER MEST GUNSTIG?

Hvis du har stabil økonomi, og barnet ditt har god betalingsevne, kan det faktisk være lønnsomt å være medlåntaker, selv om de ikke nødvendigvis trenger det.

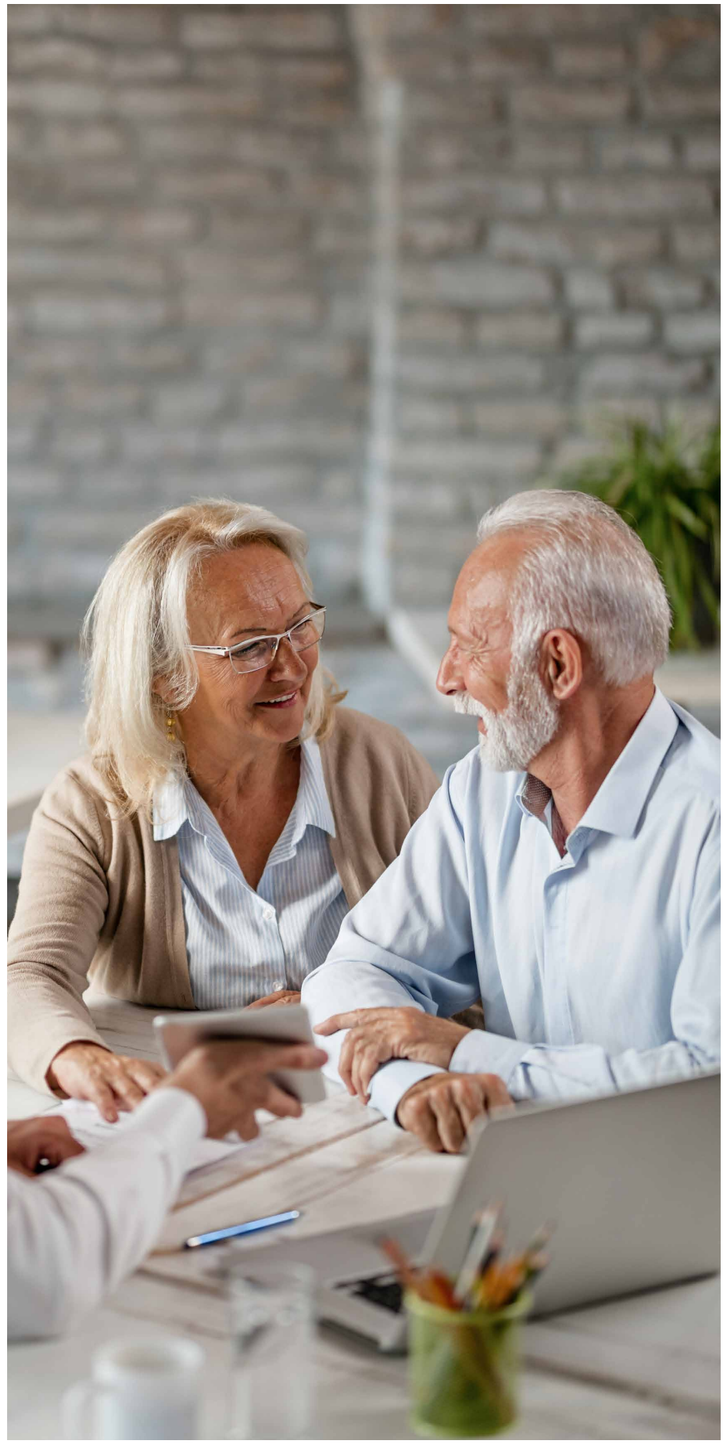

KAUSJONIST ELLER MEDLÅNTAKER?

Som medlåntaker får du muligheten til å fordele både lån og renter i skattemeldingen sammen med hovedlåntaker, akkurat som dere ønsker. Hvis du betaler formuesskatt, kan dette være en gunstig løsning.

La oss ta et eksempel: Sønnen din tar opp et boliglån på 3 millioner kroner, og du stiller som medlåntaker. Da kan dere fritt fordele både lån og renter i skattemeldingen slik dere vil. Det spiller altså ingen rolle hvem som faktisk betaler hva, så lenge det utgjør 100 prosent av lånet og rentene til sammen.

Hvis du fører hele lånet i din skattemelding, og alle lånerentene i sønnen din sin skattemelding, kan du redusere formuen din med 3 millioner kroner.

For de fleste ligger formuesskatten på 1 prosent, som betyr at du kan få redusert formuesskatten din med hele 30 000 kroner hvert år. Samtidig får sønnen din skattefradraget på rentene han betaler på lånet.

Dette er en vinn-vinn-situasjon som mange kanskje ikke er klar over. Men det gjelder selvsagt kun i situasjoner hvor du betaler formuesskatt, samtidig som sønnen din ikke har nok formue til å måtte betale formuesskatt selv.

Kausjonister har ikke den samme muligheten til å fordele gjeld og renter fritt, og kan derfor ikke dra nytte av denne skattefordelen.

VIKTIG Å TENKE SEG NØYE OM

Det finnes dessverre ingen enkel fasit på om det er best å stille som medlåntaker eller kausjonist.

Dette valget avhenger av den økonomiske situasjonen til alle involverte, så det er viktig å tenke seg godt om før man tar en beslutning.

Husk at hvis du velger å hjelpe ett av barna dine, for eksempel ved å stille som kausjonist, kan dette begrense hvor mye du kan hjelpe de andre barna senere.

Har dere flere barn, kan det derfor være lurt å tenke langsiktig og finne en løsning som gir deg muligheten til å hjelpe flere uten å sette hele økonomien på spill.

En annen ting å vurdere er at det å stille som medlåntaker eller kausjonist kan påvirke dine egne lånemuligheter.

Du kan oppleve at det blir vanskeligere å låne til egen bolig, hytte eller andre prosjekter, fordi du har påtatt deg et økonomisk ansvar på vegne av barna dine.

Men det aller viktigste rådet er at du aldri bør stille som kausjonist eller medlåntaker med mindre du faktisk har råd til det. Hvis den du hjelper plutselig ikke klarer å betale, kan det få alvorlige konsekvenser for deg.

EKSPERTEN

MARIE SØRLIE
Advokat
Legalis AS
legalis.no

Denne artikkelen er skrevet av advokatfirmaet Legalis som tilbyr juridisk bistand til rabatterte priser for våre medlemmer.

Klikk deg inn på vår nettside, **norskfamilie.no** for å lese mer om medlemsfordelen, og kontakt Legalis på chat, telefon eller e-post.

Arverett
– Bør du sitte i uskiftet bo?

Tekst: Marie Sørlie, Legalis | **Foto:** iStock.com

Når en ektefelle går bort, kan gjenlevende ektefelle ha mulighet til å sitte i uskiftet bo. Men er dette alltid det beste valget? Her går advokat Marie Sørlie gjennom fire viktige forhold du bør vurdere før du bestemmer deg om du skal sitte i uskiftet bo.

HVA BETYR DET Å SITTE I USKIFTET BO?

Arveloven gir gjenlevende ektefelle rett til å sitte i uskiftet bo. Dette innebærer at boet etter avdøde ikke blir skiftet umiddelbart, og gjenlevende ektefelle har rådigheten over formuen.

Det motsatte av et uskiftet bo, er at boet blir skiftet etter at den første har gått bort. Dette innebærer å gjøre opp verdiene etter avdøde og fordele disse til arvingene.

BEGRENSNINGER NÅR DU SITTER I USKIFTET BO

Som gjenlevende ektefelle kan du som et utgangspunkt råde fritt over hele uskifteformuen.

Det er likevel flere begrensninger i denne adgangen etter arveloven, som at du ikke fritt kan gi større gaver eller foreta arveoppgjør av uskifteformuen.

Det vil for eksempel ikke være mulig å forskjellsbehandle arvinger. I tillegg kan det være restriksjoner i adgangen til å ta opp større lån eller å ha et stort forbruk.

Brudd på reglene kan føre til at uskifteboet må skiftes, eller at midler må tilbakeføres til uskifteboet.

Du må være villig til å akseptere disse begrensingene om du vil sitte i uskiftet bo.

DIN ALDER OG LIVSSITUASJON

Det er generelt ikke anbefalt å sitte i uskiftet bo dersom du er relativt ung. Boet må skiftes dersom du gifter deg på nytt, og du risikerer å måtte skifte boet dersom du får samboer.

Det kan også føles begrensende å være bundet av uskifteboets restriksjoner over lang tid. Er du derimot godt voksen, kan muligheten til å sitte i uskiftet bo gi økonomisk stabilitet og trygghet i alderdommen, uten å måtte tenke på skiftet.

DITT FORHOLD TIL AVDØDES ARVINGER

Før du bestemmer deg for å sitte i uskiftet bo, bør du vurdere forholdet ditt til avdødes arvinger. Det er viktig at arvingene har den nødvendige tillitt til at du forvalter uskifteboet på en korrekt måte.

Manglende tillitt kan føre til ubehagelige konflikter mellom deg og arvingene om hvordan du håndterer uskifteformuen.

ØKONOMISKE HENSYN FØR DU VELGER USKIFTET BO

Før du bestemmer deg for å sitte i uskiftet bo, bør du vurdere din egen økonomi.

Hvis du har en stabil økonomi som sikrer deg en komfortabel alderdom, kan det være lurt å skifte boet. Husk også at overtakelse av uskifteformuen kan utløse formuesskatt.

Du må også være klar over at eventuelle skjevdelingskrav vil gå tapt når du velger å sitte i uskiftet bo. Dette kan få betydning både for det senere arveoppgjøret til dine egne arvinger, og for din egen økonomi dersom du senere bestemmer deg for å skifte boet.

Når det gjelder arvingene sine økonomiske forhold, bør du vurdere om arvingene skal motta arven ved ditt arvefall, eller om de kan ha behov for arven tidligere.

For eksempel kan det være aktuelt å skifte boet hvis arvingene er i en etableringsfase eller står i en situasjon der de har behov for arven før din død.

Til slutt er det viktig at du kjenner til avdødes økonomiske forhold. Dersom avdøde har mer gjeld enn verdier, bør du ikke sitte i uskiftet bo, ettersom du selv blir ansvarlig for avdødes gjeld.

HVA BØR DU VELGE?

I mange tilfeller kan uskiftet bo være en god løsning, men det er ikke alltid det rette valget. Å sitte i uskiftet bo kan gi økonomisk trygghet, men det innebærer også noen forpliktelser og risikoer.

Derfor er det viktig å vurdere nøye både økonomiske, familiære og personlige forhold før man tar en beslutning.

HVORDAN KAN ADVOKATFIRMAET LEGALIS BISTÅ?

Advokatfirmaet Legalis har erfarne advokater som kan hjelpe deg med alle utfordringer knyttet til uskiftet bo.

De tilbyr juridisk rådgivning for å sikre at disposisjoner er i samsvar med arveloven, og kan hjelpe med samtykkeerklæringer for gaver eller arveoppgjør.

Advokatene kan også bistå med å skifte boet hvis det er påkrevd eller ønskelig, og de hjelper til med å løse konflikter mellom gjenlevende ektefelle og arvinger.

Advokatfirmaet Legalis har 40 advokater med kompetanse innen blant annet eiendom, kjøp, familierett og arverett, ledet av daglig leder Tonje Hovde Skjelbostad med bakgrunn fra Forbrukertilsynet.

Legalis er opptatt av god kvalitet til en fornuftg pris og stadig utvikling av digitale løsninger for enklere og smidigere bistand.

Du kan kontakte Legalis på chat eller telefon 22 40 23 00

Hva gjør du når banken sier nei til **refinansiering?**

Tekst: Alexandra Aasbakk Holmes | **Foto:** iStock.com

Du har kanskje vært en trofast kunde i banken din i årevis, alltid betalt regningene i tide og holdt økonomien på stell. Men når du søker om refinansiering av forbrukslån, kan svaret likevel bli et overraskende «nei». Men fortvil ikke – det finnes andre veier å gå. Her får du noen tips til hva du kan gjøre videre når banken din sier nei.

HVA ER REFINANSIERING?

Først og fremst kan vi kort forklare hva refinansiering faktisk innebærer. Refinansiering er en nyttig måte å skaffe seg bedre lånebetingelser eller å utvide lånet sitt på.

Enten det gjelder forbrukslån, kredittkortgjeld eller boliglån, er det nemlig mulig å gjøre endringer for å få lavere rente, lengre nedbetalingstid eller bedre oversikt.

Tenk deg at du har flere smålån med skyhøye renter. Med refinansiering kan du slå dem sammen til ett lån med bedre vilkår. Det betyr færre gebyrer, lavere rente og mye bedre oversikt. Selv om refinansiering ikke fjerner gjelden din, kan det gjøre det enklere å håndtere den og hjelpe deg med å bli kvitt gjelden raskere.

NORDMENN HAR MYE GJELD

I slutten av mars var den samlede forbruksgjelden i Norge på hele 172,8 milliarder kroner. For mange husholdninger har gjelden vokst seg altfor stor i forhold til både inntekt og boligverdi.

Dette øker risikoen for at flere vender seg til kredittkortet eller tar opp andre smålån med skyhøye renter. Selv om dette kan gi en midlertidig lettelse, kan det også gjøre situasjonen verre hvis du ikke klarer å betale tilbake før rentene begynner å løpe.

Det finnes mange ulike grunner til at folk havner i denne situasjonen. Kanskje har du mistet jobben etter en konkurs, vært gjennom et samlivsbrudd som har satt preg på økonomien, eller kanskje du har brukt kredittkortet mer enn du hadde planlagt. Livet skjer, og økonomiske utfordringer kan dukke opp både raskt og uventet.

– Uforutsette hendelser kan fort sette deg i en vanskelig situasjon, der et kortsiktig lån, som oftest med kredittkort, virker som den eneste løsningen. Dessverre ser vi at mange får avslag når de prøver å refinansiere denne gjelden hos banken sin.

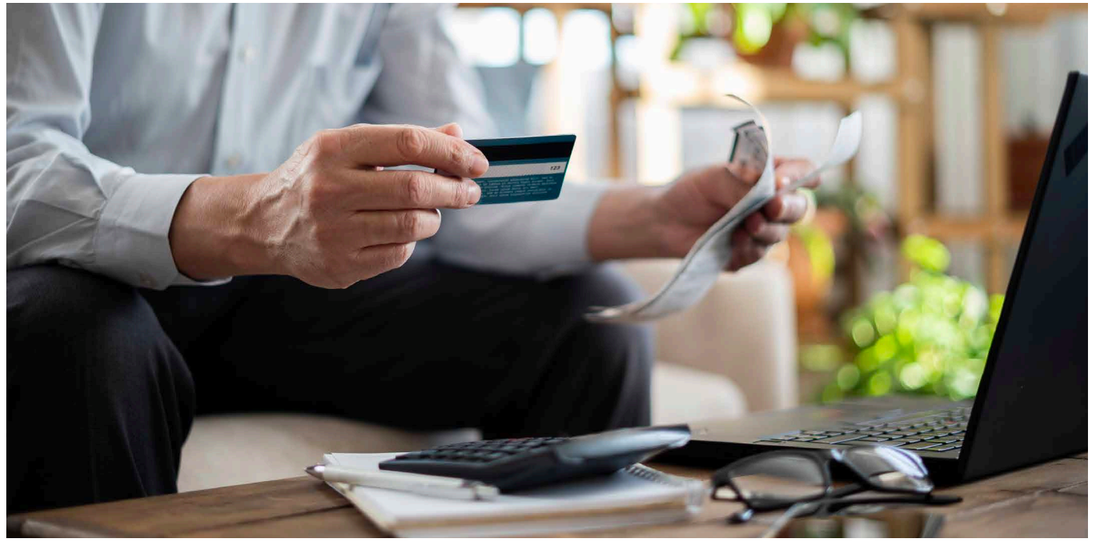

Tradisjonelle banker avslår ofte søknader om refinansiering fra personer som ikke oppfyller deres krav. Disse kravene kan variere fra bank til bank, og det er ikke alltid lett å skjønne hva som skal til for å få grønt lys. Men som regel vil du få avslag hvis du har betalingsanmerkninger eller manglende betalingsevne.

Grunnen til at bankene ofte sier nei, er at de ikke er helt sikre på at du vil klare å betale tilbake lånet.

Det blir derfor en for stor risiko for banken å satse på deg. I tillegg er tradisjonelle banker ofte lite fleksible.

HVA BLIR LØSNINGEN?

Et avslag fra hovedbanken din er heldigvis ikke verdens undergang – langt ifra! Selv om du har god betalingsevne, kan det fortsatt hende at banken sier nei. Dette er ikke uvanlig, og det betyr ikke nødvendigvis at økonomien din ikke er sterk nok.

Alle banker i Norge vurderer lånesøknader basert på både lovpålagte krav og sine egne interne kriterier. Dette betyr at du kan få avslag hos én bank, men likevel få et lånetilbud fra en annen. Faktisk er det mange banker som kan være mer fleksible enn de store, etablerte bankene, og som kanskje har bedre vilkår for deg. Derfor er det alltid lurt å søke flere steder.

Skulle du føle at du fortsatt står fast, er vi her for å støtte deg. Vi har lang erfaring med å hjelpe våre medlemmer med å få orden på økonomien.

Hos oss får du tilgang til rådgivning som kan hjelpe deg med å finne en bank som tilbyr refinansiering, tilpasset nettopp dine behov og din situasjon. Du er alltid velkommen til å ta kontakt med oss om du ønsker en gjennomgang av økonomien din.

NOON
INVEST

JON ANDREAS NERSETH
Stavanger Asset Management
Noon-Invest

Denne artikkelen er skrevet av Noon Invest: en smart, automatisert investeringsløsning, med lavere forvaltningsgebyr og lavere minstebeløp for våre medlemmer.

Klikk deg inn på vår nettside, **norskfamilie.no** for å lese mer om medlemsfordelen.

Kunstig intelligens og aksjemarkedet

Tekst: Jon Andreas Nerseth, Noon Invest | **Foto:** iStock.com

Siden OpenAI lanserte ChatGPT har interessen rundt kunstig intelligens som investering skutt i været. Men de enorme kostnadene for å utvikle KI har gjort at kun noen få amerikanske teknologigiganter har dominert markedet – inntil januar, da den kinesiske utfordreren DeepSeek dukket opp, noe som førte til et dramatisk fall i Nvidia-aksjen.

NVIDIA

Nvidia er et av selskapene som har tjent aller mest på den voksende interessen for kunstig intelligens. Selskapet er kjent for å produsere noen av de kraftigste og mest effektive grafikkprosessorene i verden.

Disse var opprinnelig utviklet for grafikkintensive applikasjoner som dataspill, men de viste seg også å være ekstremt godt egnet for den type parallelle beregninger som er nødvendig for maskinlæring og kunstig intelligens.

NY UTFORDRER PÅ BANEN

Kinesiske DeepSeek skapte nylig sjokkbølger i markedet med en KI-modell som, ifølge dem selv, kan matche eller til og med overgå ytelsen til ledende språkmodeller som ChatGPT, men til en brøkdel av kostnaden.

Dette utfordrer den amerikanske dominansen innen kunstig intelligens, og fikk spesielt stor innvirkning på Nvidia som falt over 17 prosent på én dag. Dette tilsvarer et tap på svimlende 600 milliarder dollar i markedsverdi.

Men samtidig er det viktig å huske at før denne hendelsen hadde Nvidia-aksjen steget med nesten 2.400 prosent de siste fem årene.

Denne økningen var ikke bare et resultat av «hype», men også drevet av en solid vekst i selskapets inntjening, som økte fra rundt 10 milliarder dollar til mer enn 70 milliarder dollar på bare tre år.

KAMPEN OM KI

De siste årene har den teknologiske kampen mellom USA og Kina hardnet til, og Kina har investert enorme summer i teknologi.

I takt med økt kinesisk satsing har man naturligvis fryktet et "Sputnik-øyeblikk", hvor Kina lanserer noe som utfordrer USAs dominans innen kunstig intelligens.

Mange mener DeepSeek lanseringen nettopp var et slikt «Sputnik-øyeblikk».

Kunstig intelligens har også blitt en sentral del av den politiske agendaen, og konkurransen om å kontrollere både KI-teknologien og de nødvendige «chipene» (prosessorene) som driver den, er intens.

USA forsøker å begrense Kinas tilgang til avansert teknologi, mens Kina satser tungt på å utvikle sitt eget økosystem for KI.

Dette er et tydelig tegn på at AI har blitt både et økonomisk og et politisk våpen.

HVORDAN INVESTERE I KI?

De fleste som har et globalt fond, eier allerede en god del KI-relaterte aksjer, da disse selskapene er dominerende både i USA og på de globale aksjeindeksene som fondene vanligvis følger.

Store selskaper som Microsoft, Facebook (Meta), Google (Alphabet) og Amazon er alle tunge aktører innen kunstig intelligens.

Med andre ord, er det vanskelig å unngå å eie aksjer i disse selskapene hvis du kjøper et globalt fond.

Men det er flere måter å få mer direkte eksponering mot KI. To av de mest åpenbare alternativene er å investere i selskaper som utvikler og bruker KI-teknologi, eller å velge fond som investerer i disse selskapene.

Fond innebærer normalt lavere risiko enn å plukke enkeltaksjer.

Samtidig er det verdt å nevne at det kan bli store svingninger i dette segmentet fremover. Mange aksjer har hatt kraftig vekst de siste årene, og det er alltid en risiko for at man kommer «løpende etter».

VIKTIG Å SPRE RISIKOEN

Visste du at de åtte største amerikanske teknologiselskapene, blant annet Nvidia, utgjør hele 25 prosent av verdensindeksen?

Dette gir en høy konsentrasjonsrisiko, siden noen få selskaper utgjør en så stor del av markedsverdien i aksjemarkedet.

For mange investorer har de siste årene vært en fantastisk opptur, med store aksjegevinster. Men baksiden er at dette også kan føre til ganske store kursfall, i hvert fall midlertidig. Derfor er det viktig å huske på at det som går opp, også kan gå ned.

Så, hva betyr dette for deg? Jo, det understreker hvor viktig det er å spre risikoen og ha en god diversifisering i investeringene dine! Med andre ord, du bør ikke legge alle eggene dine i én kurv.

SLIK BRUKER NOON INVEST KUNSTIG INTELLIGENS

Hos NOON Invest har vi valgt å tone ned den store amerikanske overvekten i investeringene våre.

Likevel, som vi har nevnt tidligere, vil du alltid ha en betydelig eksponering mot flere av de amerikanske teknologikjempene hvis du bare følger verdensindeksen.

Men ved å spre investeringene og rebalansere porteføljen jevnlig, kan vi dra nytte av svingningene i markedet. På den måten kan vi være forberedt på både oppturer og nedturer.

Når det gjelder kunstig intelligens, ser vi mange klare fordeler. Den hjelper oss å jobbe mer effektivt, både når det gjelder oppgavene vi utfører internt, og i hvordan vi kommuniserer og hjelper kundene våre.

KI forbedrer rådgivningen vår og gjør kundeopplevelsen enda bedre, noe som alltid er i fokus hos oss.

NOON Invest er en digital plattform som stadig videreutvikles, og derfor er det helt naturlig for oss å ta i bruk ny teknologi der vi ser at det kan gjøre tjenestene våre enda bedre for deg.

KI har kommet for å bli, og nå er spørsmålet hvordan vi best kan utnytte de mulighetene den gir, samtidig som vi holder et øye med de utfordringene og fallgruvene som også kan følge med ny teknologi.

Noon Invest er en tjeneste utviklet av Stavanger Asset Management, og er Norges første investeringsrådgiver på nett, men med menneskelig ekspertise. Noon Invest guider deg hele veien til en trygg, smart og enkel investering i indeksfond - til lave kostnader. Vi hjelper deg med å ta kontroll og følge med på dine egne investeringer.

Derfor trenger du et **budsjett** nå

Tekst: Alexandra Aasbakk Holmes | **Foto:** iStock.com

Prisene på varer og tjenester fortsetter å stige, og fra februar i fjor til februar i år økte de med hele 3,6 prosent, noe som er langt over Norges Banks mål. Dette kan bety at vi må vente enda lenger på de etterlengtede rentekuttene, og at vi kan forvente et høyt prisnivå fremover. Derfor kan et budsjett være ekstra viktig nå.

De høye rentene og det økte prisnivået har allerede satt sine spor for mange. Boliglånet tar mer plass i budsjettet, og samtidig har utgiftene til mat, strøm, og drivstoff skutt i været. Lønnen forsvinner nesten like raskt som den tikker inn på kontoen, og for mange blir sparingen satt på vent.

Det viktigste du kan gjøre for økonomien din akkurat nå, er å sette av tid til å få en skikkelig oversikt. Den beste måten du kan gjøre dette på er ved å sette opp et budsjett. Det gir deg kontroll over hvor mye du har å rutte med, og hvor du potensielt kan kutte ned.

Et budsjett er et av de beste verktøyene du kan bruke for å få ned kostnadene dine. Men det bør være enkelt, oversiktlig og realistisk. Hvis du klarer å følge det, vil du raskt merke at du får bedre styring på økonomien, og at det gir deg motivasjon til å fortsette.

HVORFOR BØR JEG HA ET BUDSJETT?

Selv om de fleste av oss har god kontroll på de store utgiftene, er det lett å miste oversikten over de små kjøpene som skjer hver dag.

Det er disse småbeløpene som, sakte men sikkert, hoper seg opp og gir oss langt større utgifter enn vi tror. Det er ekstra lett å la seg rive med når vi betaler med kort, fordi vi mister det fysiske forholdet til pengene vi bruker.

Det kan være vanskelig å se hvor mye småbeløp virkelig utgjør. For eksempel, 50 kroner på en kaffe hver dag høres kanskje ikke så mye ut, men det blir faktisk over 18 000 kroner i løpet av et år!

Mange vil nok få en skikkelig vekker når de ser hvor pengene faktisk går, og hvor raskt små vaner kan bli til store utgifter.

Et budsjett er ikke bare nyttig for å holde hverdagsøkonomien i sjakk, det er også gull verdt når du skal gjøre store økonomiske endringer, som for eksempel å kjøpe bolig.

Hvis du lager et budsjett før du begynner boligjakten, får du en klar oversikt over hva du faktisk har råd til, og hvor mye du kan betjene i lån. Uten denne oversikten kan økonomien fort bli strammere enn du hadde tenkt.

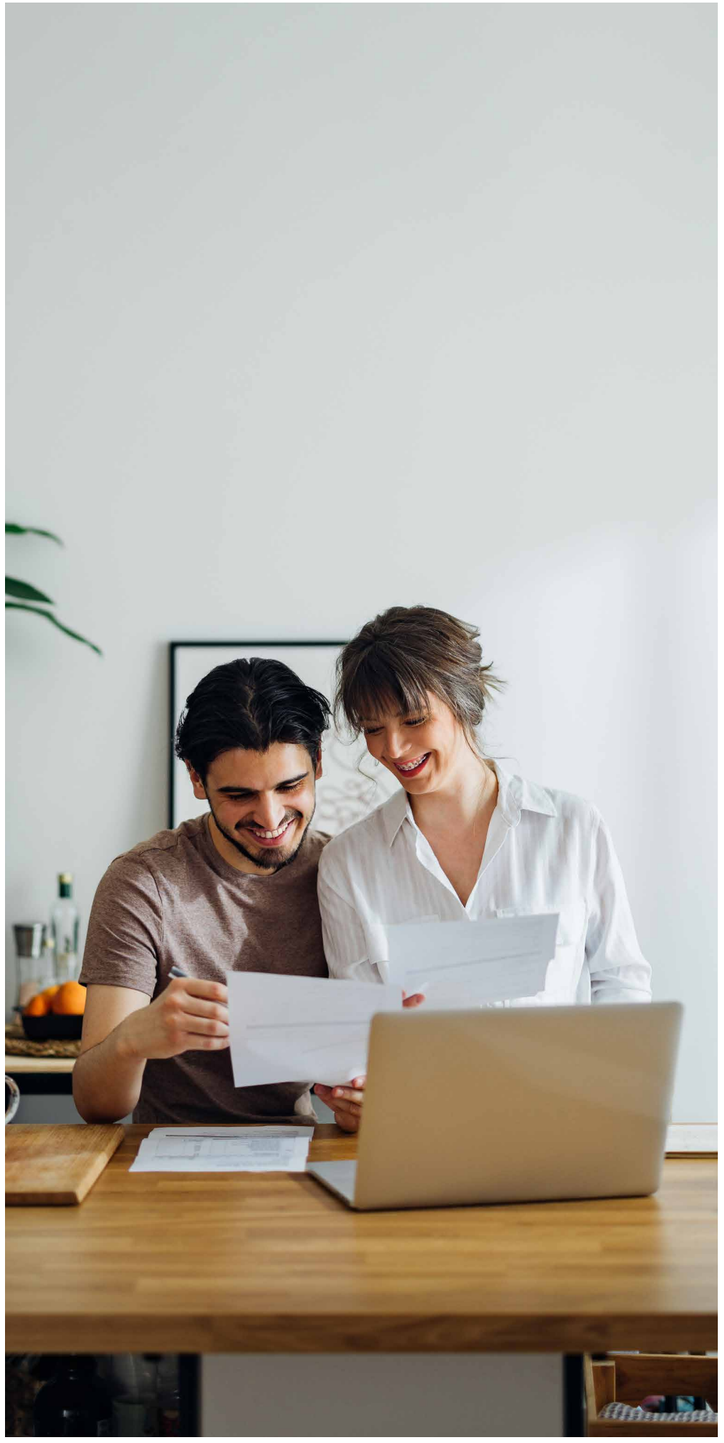

Så før du tar opp lån eller gjør store økonomiske valg, er det lurt å sette opp et budsjett. Det gir deg full kontroll over økonomien, skaper trygghet og hjelper deg å unngå dyre overraskelser senere.

HVORDAN SETTE OPP ET BUDSJETT?

1. Inntekter: Inkluder alle kilder – lønn, utleie, studielån, pensjon eller trygd.

2. Faste utgifter: Noter kostnader som boliglån, husleie, billån, strøm, forsikringer og alle andre faste trekk.

3. Variable utgifter: Registrer forbruk på mat, klær, reise, underholdning og lignende.

4. Sparing: Sett av en fast sum til uforutsette utgifter.

5. Oppfølging: Husk at et budsjett er dynamisk og krever jevnlig oppfølging og justeringer underveis.

SLIK KOMMER DU I GANG

Heldigvis slipper du å starte helt fra bunnen av med budsjettet. Det finnes en rekke gratis budsjettmaler på nett som gjør det enkelt for deg – alt du trenger å gjøre er å fylle inn tallene dine.

Mange banker tilbyr også en oversikt over forbruket ditt i mobilbanken, der utgiftene deles inn i kategorier som mat, reise og shopping.

Dette kan være et godt utgangspunkt, men husk at inndelingene ikke alltid er helt presise. Derfor er det lurt å dobbeltsjekke og justere selv for å få en nøyaktig oversikt over dine utgifter.

For å gjøre det enda enklere har vi laget vår egen budsjettmal som du kan bruke helt gratis! Den inneholder de viktigste punktene du trenger for å få oversikt, som du kan tilpasse etter dine behov.

Last ned budsjettmalen vår her, og ta det første steget mot en mer oversiktlig og trygg økonomi. Det trenger ikke å være vanskelig!

EKSPERTEN

HEGE JOHANNE WOLD
Jurist og seniorrådgiver i Compendia, med over 20 års erfaring innen kontraktsrett og arbeidsrett.

Denne artikkelen er skrevet av Compendia som tilbyr råd om dine arbeidsrettigheter i deres oppslagsverk.

Klikk deg inn på vår nettside, **norskfamilie.no** for å lese mer om medlemsfordelen.

Når har du som arbeidstaker ikke rett på **sykepenger?**

Tekst: Hege Johanne Wold, Compendia | **Foto:** iStock.com

Noen ganger må du ha jobbet en stund før du får rett på sykepenger, for eksempel som nyansatt eller etter en permisjon. Og de siste årene i arbeidslivet må du kanskje klare deg helt uten sykepenger. Her er 4 situasjoner der du som arbeidstaker kanskje ikke har rett på sykepenger.

NY I JOBBEN

Sykepenger er ikke noe folketrygdloven gir deg krav på allerede fra dag én i din første jobb. Først når du har jobbet i 4 uker, vil du få rett på sykepenger fra arbeidsgiver hvis sykdom eller en skade hindrer deg i å møte på jobb. I mange tilfeller vil du trenge sykemelding også, siden du ikke kan bruke egenmelding før du har jobbet i bedriften i minst 2 måneder.

Er du likevel så uheldig rett etter oppstart at du blir for syk til å gå på jobb, bør du sjekke om du er omfattet av en tariffavtale som gir deg bedre rettigheter. I staten har partene forhandlet seg fram til en ordning som gir arbeidstaker rett på lønn fra arbeidsgiver ved sykdom fra han startet i jobben, det vil si fra og med den dagen arbeidstakeren fysisk møter opp på arbeidsstedet for å begynne å jobbe.

Du bør også sjekke om du kan ha rett til sykepenger fra NAV, selv om arbeidsgiver ikke er forpliktet til å betale deg noe. Det vil du i mange tilfeller ha, hvis du kommer rett fra et tidligere arbeidsforhold.

Også dagpenger, sykepenger, foreldrepenger og omsorgspenger du har mottatt tidligere, kan gi grunnlag for rett til sykepenger fra NAV.

ETTER EN PERMISJON

Du kan også risikere å stå uten rett til sykepenger fra arbeidsgiveren din, hvis du blir syk rett etter å ha hatt permisjon. Det er fordi folketrygdloven i denne sammenhengen regner en permisjon på mer enn 14 dager som et avbrudd i arbeidsforholdet.

Et slikt avbrudd betyr at du, akkurat som da du var ny i jobben, må jobbe en viss periode for å få rett til sykepenger fra arbeidsgiveren din igjen. Det blir ofte kalt en opptjeningsperiode.

Det vil si at du først får rett på sykepenger fra arbeidsgiver når du har jobbet i 4 uker etter permisjonen.

Men arbeidsgiver står fritt til å gi arbeidstakerne sine bedre rettigheter enn lovens minstevilkår, og i noen tilfeller vil arbeidsgiver være forpliktet til å praktisere bedre vilkår, fordi bedriften er bundet av en tariffavtale som har en slik bestemmelse.

Også her bør du altså undersøke om du er omfattet av en tariffavtale som sikrer deg bedre rettigheter. Du bør også sjekke om du har rett til sykepenger fra NAV, selv om arbeidsgiveren din ikke har plikt til å betale noe.

I tillegg er det lurt å ta turen til lege for å få sykemelding i slike situasjoner, slik du måtte som nyansatt. Det er to grunner til det. Viser det seg at det er NAV som skal betale, vil de kreve at en lege eller annen behandler dokumenterer at du er arbeidsufør. Og på samme måte som da du var nyansatt, gir ikke folketrygdloven deg rett til å bruke egenmelding overfor arbeidsgiver den første tiden du er tilbake på jobb.

Hvor lang tid det må gå før du kan bruke egenmelding overfor arbeidsgiver, varierer etter hva slags permisjon du har hatt.

Hvis du har hatt ulønnet foreldrepermisjon eller permisjon på grunn av militærtjeneste, får du rett til å bruke egenmelding 4 uker etter at du var tilbake på jobb. Etter en utdanningspermisjon, må du vente i 2 måneder før du kan bruke egenmelding.

HVIS DU HAR VÆRT SYK LENGE

Retten til sykepenger varer i en begrenset periode. NAV kan maksimalt betale sykepenger for ca. ett år. Når du er tilbake i jobb som normalt etter å ha vært syk lenge, kan altså muligheten til å få sykepenger fra NAV være brukt opp.

La oss si at du var 100 % sykmeldt i et halvt år, for deretter å trappe gradvis opp til full jobb det neste halve året, ved å være delvis sykmeldt. Da har NAV betalt ut sykepenger for en maksimal periode.

Hva blir da situasjonen hvis du er tilbake i jobb og plutselig må holde sengen på grunn av influensa? Da kan du ha rett på sykepenger fra arbeidsgiveren din. Arbeidsgiver skal nemlig dekke sykepenger i arbeidsgiverperioden, selv om retten til sykepenger fra NAV er brukt opp. Arbeidsgiverperioden handler om de første 16 dagene etter at du ble syk. Men her er det noen vilkår som må være oppfylt.

For å ha rett på sykepenger fra arbeidsgiver må du først ha gjenopptatt arbeidet. Deretter må du ha vært helt

arbeidsfør i 16 dager. Å «gjenoppta arbeidet» betyr to ting. For det første må du være tilbake på jobb tilsvarende stillingsprosenten i arbeidsavtalen. Har du en full stilling, må du altså være tilbake i 100 % jobb. For det andre må du jobbe minst én full arbeidsdag etter at du kom tilbake.

Etter å ha gjenopptatt arbeidet, må du, som nevnt, i tillegg være helt arbeidsfør i 16 dager for å ha krav på sykepenger fra arbeidsgiver. «Helt arbeidsfør» betyr at du i perioden ikke må ha fravær som skyldes egen sykdom.

Om du har ferie eller avspaserer i perioden, betyr ikke noe, så lenge du ikke har sykefravær, og så lenge du først har vært på jobb minst én full arbeidsdag.

Rett til sykepenger fra NAV vil du først kunne få langt senere. Da må det ha gått 26 sammenhengende uker uten at du får ytelser fra NAV som sykepenger, arbeidsavklaringspenger eller ugradert uførepensjon.

At du får sykepenger fra arbeidsgiver i arbeidsgiverperioden, har ikke noe å si.

ETTER ET LANGT YRKESLIV

Som senior vil du oppleve at retten til sykepenger ikke er en selvfølge.

Selv om du kan stå i jobb til du blir 72 år, har du ikke lenger lovbestemt rett til sykepenger når du fyller 70 år. Men du kan være omfattet av en tariffavtale som gir deg bedre rettigheter.

Allerede på 67-årsdagen blir retten til sykepenger redusert, etter folketrygdlovens regler. For å ha rett på sykepenger etter fylte 67 år, må du tjene minst 2 G, altså nær 250 000 kroner.

Etter arbeidsgiverperioden på 16 dager, kan NAV betale sykepenger i 60 dager. Deretter må du ha vært helt arbeidsfør i 26 uker for å få ny rett til sykepenger fra NAV.

Fra fylte 70 år har du ikke rett på sykepenger verken fra NAV eller arbeidsgiver, hvis ikke en tariffavtale gir deg bedre rettigheter.

I staten skiller ikke hovedtariffavtalene mellom ulike aldersgrupper når det gjelder retten til lønn under sykdom. Det betyr at seniorene beholder retten til lønn under sykdom også etter 67-årsdagen. Andre tariffavtaler kan gi tilsvarende rettigheter.

Selv om den alminnelige aldersgrensen i staten er 70 år, åpner aldersgrenseloven for at arbeidstaker i noen tilfeller kan fortsette i stillingen sin.

Arbeidstaker beholder da de lønns- og arbeidsvilkårene hun eller han hadde ved fylte 70 år, og dermed også retten til lønn ved sykdom.

VISSTE DU AT:

- Sykepenger fra NAV og sykepenger fra arbeidsgiver er to litt ulike rettigheter.

- Er du ny i jobben og uten rett til lønn under sykdom, bør du sjekke med NAV om du har rett til sykepenger derfra.

- Har du brukt opp retten til sykepenger fra NAV fordi du har vært syk lenge, kan du likevel ha rett på ytelser fra arbeidsgiver ved korte sykefravær.

- En tariffavtale kan kanskje gi deg bedre rettigheter enn lovens ordning. Sjekk også om bedriften har valgt å innføre ordninger som er bedre enn de lovbestemte rettighetene.

Compendia sørger for at alle våre medlemmer har tilgang på den siste informasjonen innen arbeidsrett.

Sjekk norskfamilie.no for å lese om det du måtte lure på om dine arbeidsrettigheter.

Økonomipleien

- Din gratis guide til bedre økonomi!

Tekst: Alexandra Aasbakk Holmes | **Foto:** iStock.com

I fjor lanserte vi Økonomipleien for å gjøre økonomi enklere og mer oversiktlig for folk flest. Vi vet hvor lett det er å føle seg overveldet av stadig endrede lover og regler, og hvordan økonomiske valg kan føles som en stor og tidskrevende oppgave.

Derfor ville vi lage noe som faktisk hjelper – en tjeneste som gir deg akkurat det du trenger for å få bedre kontroll og oversikt over pengene dine.

Økonomipleien består av fire nyhetsbrev som vi sender ut i løpet av året. Hvert nyhetsbrev tar for seg et tema som virkelig betyr noe for lommeboka: boliglån, sparing, pensjon og forsikring.

Vi har valgt disse områdene fordi vi vet at her ligger det størst potensiale for å spare mest mulig penger, og det er akkurat det vi ønsker å hjelpe deg med.

Altfor mange går glipp av tusenvis av kroner hvert år, rett og slett fordi de ikke vet hvor de skal starte. Med Økonomipleien gjør vi det enkelt for deg å komme i gang.

Som medlem får du tilgang til Økonomipleien helt gratis, som en del av medlemskapet ditt. Dette er et unikt tilbud fra Norsk Familieøkonomi, hvor vi påminner deg når det er på tide å gjennomgå økonomien din.

Samtidig vil du få tidsaktuelle og uavhengige råd, som kan hjelpe deg med å ta gode økonomiske valg.

Hos oss kan du alltid være trygg på at rådene du får, ikke har noen agenda annet enn en grundig gjennomgang av din økonomi - og bare det!

Dersom du har et digitalt medlemskap hos en av våre samarbeidspartnere, kan du enkelt få tilgang til denne tjenesten ved å oppgradere medlemskapet ditt på Min side.

Så hvis du vil ha bedre oversikt og flere kroner igjen på konto, anbefaler vi at du fortsetter å motta nyhetsbrevene våre. Men hvis du føler at du har stålkontroll, kan du enkelt melde deg av.

Det viktigste for oss er at du får det som passer best for deg og din økonomi.

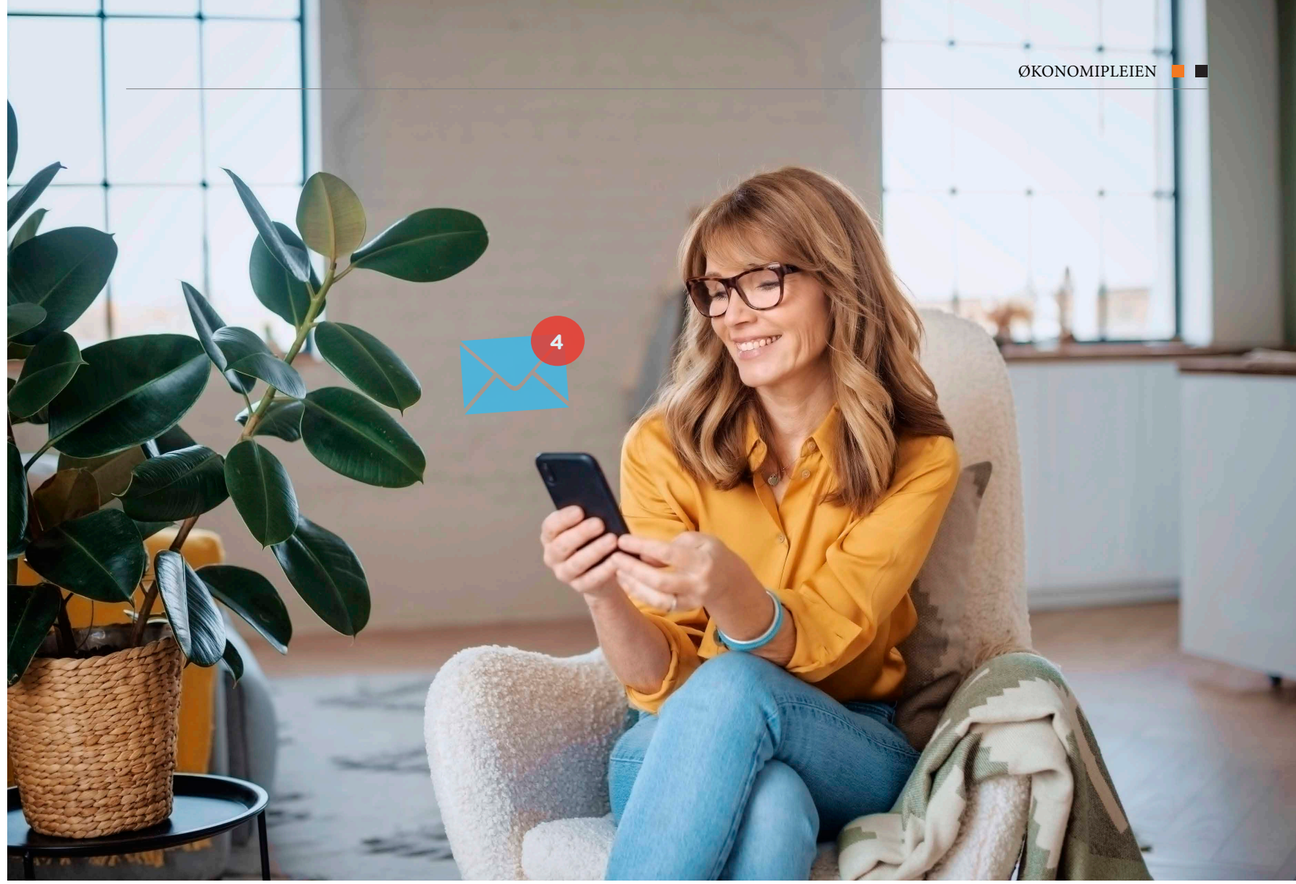

Boliglån **Sparing** **Pensjon** **Forsikring**

Fire ganger i året sender vi deg et nyhetsbrev med en påminnelse om å gå gjennom økonomien din. Kanskje betaler du mer enn nødvendig for forsikringene dine? Eller kunne du spart noen tusenlapper på boliglånet? Med Økonomipleien hjelper vi deg å finne ut hvor du kan kutte kostnader og få mer igjen for pengene dine.

Rettferdig fordeling ved **samlivsbrudd**

Tekst: Alexandra Aasbakk Holmes | **Foto:** iStock.com

Når et forhold tar slutt, kan fordelingen av felles verdier fort bli komplisert. Guro og Håvard sto akkurat i den situasjonen, og for dem var rettferdighet det aller viktigste. De ønsket å finne en løsning som sikret at de begge fikk det de hadde krav på. Derfor tok de kontakt med oss for å få hjelp fra en nøytral tredjepart.

Guro og Håvard hadde vært samboere i fire år og eid en enebolig sammen. Nå skulle de gå fra hverandre, og huset måtte selges slik at pengene kunne fordeles mellom dem.

Begge hadde betalt like mye på boliglånet og delt på utgiftene til strøm, mat, forsikring og andre hverdagskostnader.

Men da de kjøpte boligen, hadde Guro gått inn med dobbelt så mye egenkapital som Håvard. Dette gjorde det vanskelig å bli enige om hvordan pengene skulle fordeles på en rettferdig måte. For å unngå konflikter valgte de å få hjelp fra oss som uavhengig rådgiver. Det viste seg å være akkurat det de trengte for å finne en løsning begge var fornøyde med.

I utgangspunktet tenkte Guro og Håvard at når boligen ble solgt, kunne de bare betale tilbake egenkapitalen og dele det som var igjen 50/50.

Men denne løsningen ville ikke vært rettferdig for Guro, som hadde investert mer egenkapital i boligen.

Hadde de delt pengene på denne måten, ville Guro fått 125 000 kroner mindre enn det hun egentlig hadde krav på – en feil som lett kunne ha skjedd uten riktig hjelp.

Derfor ble det viktig å se på hele bildet. Det handlet ikke bare om å tilbakebetale egenkapitalen, men også om å fordele verdistigningen på en måte som reflekterte hva hver av dem hadde investert i boligen.

Med hjelp fra rådgiveren vår regnet de ut hvordan pengene skulle fordeles, slik at det ble rettferdig for begge. Løsningen ble at begge fikk tilbake egenkapitalen sin, pluss en andel av verdistigningen basert på hva de faktisk hadde bidratt med.

Siden Guro hadde gått inn med mer egenkapital, fikk hun en større del av gevinsten, mens Håvard fikk en mindre del, ettersom han hadde bidratt med mindre.

De hadde aldri tenkt at fordelingen burde gjøres på denne måten, men de var glade for at de hadde fått hjelp til å gjøre det riktig. Nå kunne de begge gå videre, trygge på at de hadde fått det de hadde krav på, og uten at noen følte seg lurt eller urettferdig behandlet.

Det er lett å tenke at en enkel løsning som 50/50 kan være rettferdig, men økonomi i et samlivsbrudd er sjelden så enkel.

Mange faktorer spiller inn, som hvor mye hver part har investert i boligen, hvor mye boligen har steget i verdi, hvem som har betalt hva på lånet, og hvordan man kan fordele alt på en måte som føles rettferdig for begge. Det er her en uavhengig rådgiver kan gjøre en stor forskjell.

Hvis du står midt i et samlivsbrudd, er det mye følelser i spill. Men det er nettopp da det er viktig å sikre at økonomien behandles på en ryddig og rettferdig måte.

En rådgiver kan hjelpe dere med å komme til en løsning som begge parter kan leve godt med – både nå og i fremtiden.

SPØR OSS OM RÅD

RÅDGIVERNE

TERJE HAMRE
Økonomisk rådgiver

HARALD VAALAND
Økonomisk rådgiver og daglig leder

Rådgiverne i Norsk Familieøkonomi svarer på dine privatøkonomiske spørsmål. Lurer du på noe? Send oss ditt spørsmål på **radgivning@norskfamilie.no**

Hva bør jeg betale partneren min for å bo i boligen hans?

Partneren min og jeg har vært sammen i nesten ett år, og vi har begynt å snakke om å bli samboere. Han har hatt boligen sin i flere år og betalt boliglånet alene.

Jeg har ikke råd til å kjøpe meg inn i boligen nå, og vi synes det er litt tidlig å gjøre det. Så hva er rettferdig for meg å betale hvis jeg flytter inn hos han?

Hilsen Frida

Hei Frida! Når du flytter inn hos partneren din, finnes det ingen fasit på hva du skal betale, men her er noen tanker som kanskje kan hjelpe dere med å finne en løsning som føles rettferdig for begge:

De fleste deler de faste hverdagsutgiftene - strøm, mat, forsikringer, abonnementer, og kommunale avgifter.

I tillegg er det vanlig at den som flytter inn betaler en slags leie, som reflekterer hva boligen kunne blitt leid ut for. For eksempel, hvis boligen kan leies ut for 15 000 kroner i måneden, kan det være rettferdig at du betaler rundt 7 500 kroner.

Samtidig er det også noen par som velger å dele på de felles utgiftene 50/50, men at den som flytter inn betaler en liten symbolsk sum i tillegg, for eksempel 2 000 kroner i måneden, bare for å bidra litt ekstra.

Det viktigste er at dere snakker sammen og kommer frem til en løsning som føles rettferdig for dere begge.

Det kan også være lurt å skrive en samboerkontrakt for å ha klare avtaler på plass fra starten. Da er dere begge sikret, i tilfelle det skulle dukke opp uenigheter senere, eller hvis forholdet tar en annen retning.

Hilsen Terje

Foto: iStock.com

Hvordan hjelpe barna på boligmarkedet på en skattemessig gunstig måte?

Vi har to barn, en på 26 og en på 24 år, og vi vil gjerne hjelpe dem med å komme inn på boligmarkedet i Oslo. Hvordan kan vi gjøre dette på en måte som er best for oss med tanke på skatt?

Hilsen Iris

Hei Iris! Så flott at dere ønsker å hjelpe barna deres med å komme inn på boligmarkedet.

Først vil vi anbefale at dere setter eierskapet 100 % på barna, slik at en eventuell gevinst ved salg av boligen kan bli skattefritt, så lenge de har bodd der i minst ett av de siste to årene.

Hvis dere har lån på boligen og betaler formuesskatt, kan det lønne seg å stå som medlåntakere og føre hele gjelden i skattemeldingen til den med høyest formue. Dette kan bidra til å redusere formuesskatten.

I tillegg bør lånerentene føres på den som faktisk betaler ned på lånet. Hvis barna skal betale ned lånet selv, kan de dra nytte av dette skattefradraget.
Som medlåntakere kan dere fordele lån og renter slik dere ønsker.

Husk bare at i skattemeldingen og på skattekortet må dere til sammen ha 100 % av både lån og renter. Hvis en av dere reduserer andelen sin, må den andre øke sin, og omvendt.

Hilsen Terje

Kan jeg gi pengegaver skattefritt?

Broren min sliter med økonomien etter en skilsmisse og får ikke mer lån fra banken. For å hjelpe han med å beholde huset, har jeg sagt at jeg kan låne han 2 millioner kroner. Er det mulig å gi dette som en pengegave uten at det blir skatt på det?

Hilsen Knut

Hei Knut! Det stemmer, du kan gi bort så mye penger du vil som en gave uten at det blir skatt på det.

Så du kan overføre 2 millioner kroner til broren din uten at det utløser skatt. Men siden beløpet overstiger 100 000 kroner, må du oppgi det i skattemeldingen.

Det betyr ikke at du må betale skatt på disse pengene, det er bare for å vise hvor det kommer fra.

Hilsen Harald

FORDELER

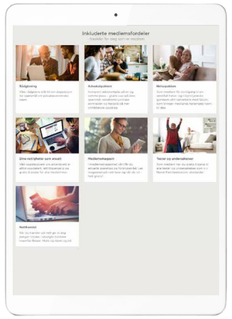

Total oversikt over dine medlemsfordeler i Norsk Familieøkonomi finner du på **norskfamilie.no**

Inkluderte medlemsfordeler

- for deg som er medlem eller medlem+

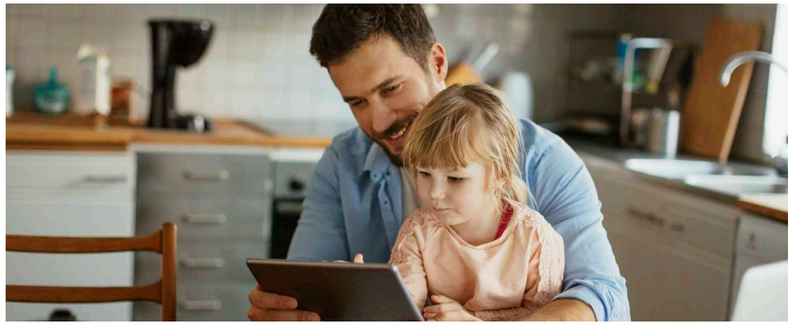

RABATTERT PRIVATØKONOMISK RÅDGIVNING

Vi vet at det gjerne er i spesielle situasjoner i livet at du har størst nytte av gode råd, det kan være i forbindelse med boligkjøp, samlivsbrudd, barn, arv eller lignende. I rådgivningen er vi opptatt av den enkeltes situasjon både nå og i fremtiden. Vi hjelper medlemmene med å planlegge for en forutsigbar økonomi, slik at medlemmene kan føle seg trygge på egne valg.

Norsk Familieøkonomi har dyktige rådgivere med lang og bred erfaring innenfor området privatøkonomi. Som medlem har du mulighet til å benytte deg av vår rådgivningstjeneste når du har helt enkle spørsmål eller behov for en totalgjennomgang av økonomien din.

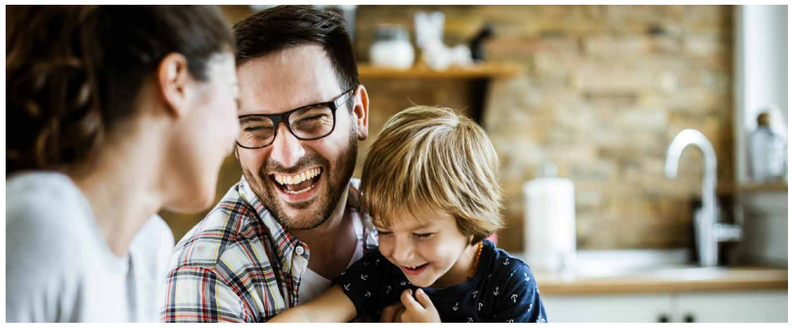

ADVOKATPAKKEN

Som medlem kan du benytte våre advokater gratis i en halv time, og få råd og praktisk hjelp. Slik kan du spare deg for både penger og mange bekymringer.

Inkludert i Advokatpakken får du i tillegg sterkt reduserte priser på arbeid utover den første gratis halvtimen - du får rundt halv pris på timesatsen ved løpende bistand eller skriftlig vurdering (ordinær pris inntil 3912 kr pr. time, medlemspris 2125 kr). Du binder deg ikke til å bruke Advokatfirmaet Legalis før du uttrykkelig har akseptert pristilbudet.

Foto: iStock.com

JURIDISKE KONTRAKTER OG AVTALER

Trenger du samboeravtale, testament eller fremtidsfullmakt? Disse får du svært god pris på med Advokatpakken. Dokumentene er laget av profesjonelle advokater og er juridisk kvalitetssikret. Du kan enkelt fylle ut den avtalen du trenger og tilpasse den til ditt behov.

Som medlem får du disse kontraktene til gunstig pris: samboeravtale, fremtidsfullmakt, testament og ektepakt. Du får også fastpris dersom du ønsker at en advokat skal utarbeide kontrakten for deg.

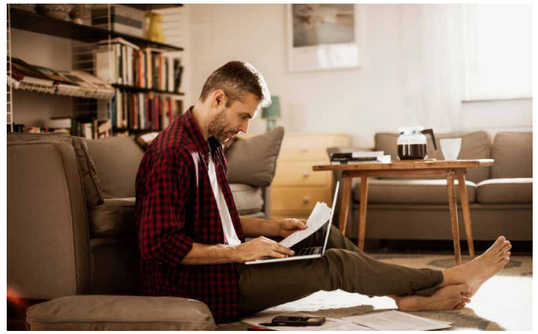

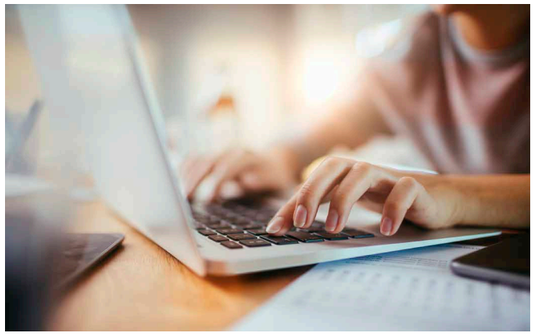

OPPSLAGSVERK OM DINE ARBEIDSRETTIGHETER

Innholdet i Compendia er både aktuelt og nyttig for alle arbeidstakere. Her finner du det du trenger å vite ved ansettelser, regler og skjemaer ved sykdom, permisjoner, permitteringer, oppsigelser og pensjonsforhold. Oppslagsverket tar også for seg arbeidsavtalen, arbeidstid, ferie, lønn og mye mer. Til tross for omfattende innhold er oppslagsverket svært enkelt å søke i. I tillegg kan du lese nyttige artikler og ha tilgjengelig alle nødvendige skjema samlet på ett sted. Vårt oppslagsverk om arbeidsrett er alltid oppdatert og lett tilgjengelig.

HELSERÅDGIVNING

Som medlem i Norsk Familieøkonomi får du tilgang til en verdifull helse- og tilsynstjeneste gjennom vårt samarbeid med Salubi. Salubi bringer medisinsk kompetanse hjem til folk gjennom sine digitale løsninger og med erfarne leger og sykepleiere på vakt for sine kunder. Med sin helserådgivning kan de bistå deg med å håndtere dine, eller en av dine nærmestes helseutfordringer, på en trygg og god måte.

MEDLEMSMAGASIN

I vårt digitale medlemsmagasin får du aktuelle sparetips og forbrukerråd, og artikler om privatøkonomiske forhold. I tillegg kan du lese våre medlemshistorier, som gir deg et nyttig innblikk i hvordan vi hjelper andre medlemmer med deres økonomiske utfordringer. Nettmagasinet oppdateres fortløpende, og digital utgave utgis to ganger i året.

FORDELER

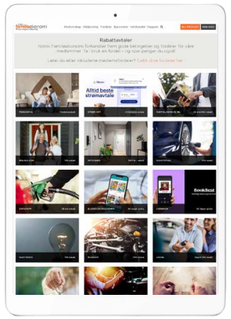

Total oversikt over rabattavtalene hos oss i Norsk Familieøkonomi, finner du på **norskfamilie.no**

Rabatterte fordeler

- for deg som vil spare penger på produkter og tjenester du bruker i hverdagen

Å benytte seg av en rabattavtale eller to, kan utgjøre stor forskjell på årsbudsjettet ditt. Du får blant annet 1500 kr rabatt på oppussing, 10% rabatt på boligsalg, 10% rabatt på boligalarm, 10% rabatt på elektriker og mye mer.

Dere medlemmer forteller oss ofte at dere har spart flere tusener kroner på å benytte dere av rabattavtalene våre.

Vi forhandler hele tiden med en rekke leverandører, og sørger for at vi finner avtaler som både er gode på pris, men som også tilbyr gode produkter som dere har bruk for i hverdagen.

Du skal være trygg på at det vi tilbyr til dere medlemmer er av kvalitet.

Sjekk om du også kan spare noen kroner ved å benytte deg av en av våre avtaler.

Foto: iStock.com

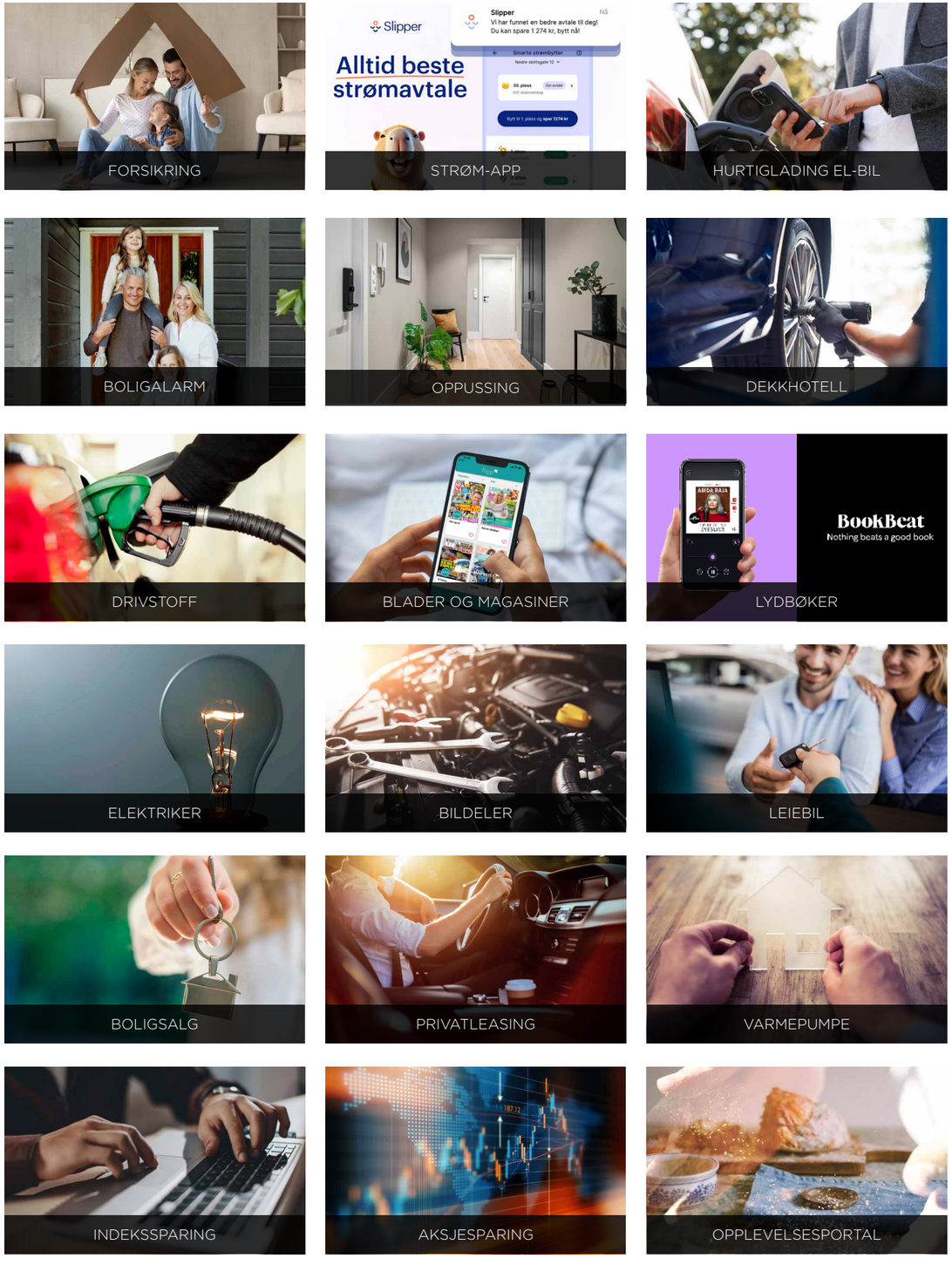

ANBEFALTE

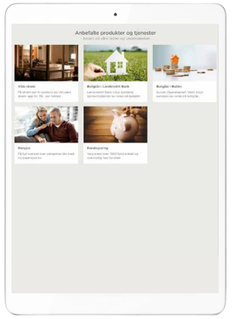

Total oversikt over våre anbefalte produkter og tjenester finner du på **norskfamilie.no**

Anbefalte produkter og tjenester

- basert på våre tester og undersøkelser

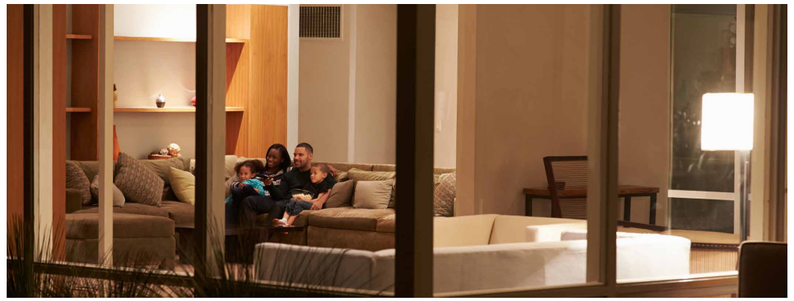

VIBB STRØM

Vibb tilbyr en gunstig strømavtale med 0 påslag, fast månedsbeløp på kun 39 kroner, ingen bindingstid og 1 år prisgaranti. Som kunde får du Vibb-appen med på kjøpet. Den gir deg oversikt over strømprisene time for time, eget strømforbruk, nettleie og hvor mye du får i strømstøtte – alt samlet på ett sted. Det er trygt og enkelt å flytte til Vibb, og det tar kun noen få minutter.

Sammenlign alle strømavtaler på Forbrukerrådets strømprisportal og finn den beste avtalen for deg.

BOLIGLÅN I LANDKREDITT BANK

Landkreditt Bank blir ofte omtalt som en av Norges beste banker fordi de har hatt de beste tilbudene for boliglån den siste tiden. Banken er uten filialer, og dette er en av grunnene til at de kan tilby kundene gode betingelser. Når vi anbefaler en bank til våre medlemmer, er det fordi vi har sett at banken kan tilby sine kunder lavere rente over tid.

Foto: iStock.com

BOLIGLÅN I BULDER

Bulder er en egen merkevare opprettet i 2019 som en del av Sparebanken Vest. Kundene hos Bulder er de mest fornøyde bankkundene i Norge i 2023 ifølge EPSI.

Banken stiller med gebyrfritt boliglån, åpen prisliste og du får den beste renten automatisk. Som kunde kan du også få kundeutbytte. Vi anbefaler Bulder fordi de over tid har vært blant de rimeligste tilbyderne av boliglån.

FONDSSPARING

Det er lønnsomt å spare i fond over en lengre periode og det krever minimal innsats. Vi anbefaler å foreta fondssparingen hos Nordnet, som tilbyr kostnadsfrie transaksjoner, et stort utvalg av fond, og VIP priser. Hos Nordnet kan du velge blant over 1500 fond og børsnoterte fond. Du får også tilgang til Nordnet sin app og nettside, som er enkel i bruk og gir en god oversikt over sparingen din. Med appen kan du følge med på investeringene dine uansett hvor du er.

NB: Det er viktig å huske at historisk avkastning ikke garanterer fremtidig avkastning.

NORSKPENSJON.NO

Vi anbefaler å bruke norskpensjon.no, som er en gratis tjeneste for alle innbyggere i Norge, hvor du kan få en samlet oversikt over din pensjon.

Du får en oversikt over pensjonen du får av staten, arbeidsgiveren din, og hva du har spart selv gjennom individuelle pensjonsordninger. Tjenesten lar deg også enkelt beregne hva du kan forvente å få utbetalt i pensjon.

Prøv vår netthandel!

Tjen penger mens du handler

Når du handler hos en av våre partnere på nett, gir vi deg penger tilbake. Slik gjør du:

Logg inn **Handle** **Penger på konto**

Under medlemsfordelen **"Netthandel"** finner du oversikt over alle butikkene. Logg inn på **www.norskfamilie.no**

Norsk familieøkonomi
norskfamilie.no